

Margitszigeti gyógyfürdő

Budapest főváros közvetlen közelében.

35° R. meleg artézi forrás — porcellán-, márvány-, kád- és körfürdők zuhanykészülékkel — nagyszerű kert — 300 teljes kényelemmel berendezett szoba — társalgási terem — kül- és belföldi lakok — naponta zene.

Kóralakok, melyek ellen a margitszigeti hévíz kedvező eredménnyel használtatott: Kószvény — az ízületek, izmok, csontthártya, ideghüvely, idült csuza. A csuza, kószvény, erőművi behatások, typhus után fellépő hűdések.

Zsibák. — A csontbántalmakat, csont-zútt, izületi bafokat és külsértéseket követő elváltozások. — Fájdalmas h-gek, merevség, hűdések. — Bőrbántalmak. — Vízelési nehézségek. — Méh- és hüvelybántalmak.

A hévíz belsőleg eredménnyel használtatott: idült gyomorhurutnál és alhasi pangásoknál.

A szigeten van gyógyszerár, ellátva mindennemű ásványvízzel: dunafürdő uszók és nem uszók számára. Rendelő orvos: **dr. Verzár.**

Bérleteknél úgy a fürdő, mint menetszolgák együttes váltásánál árleengedés. A szigeten lakó fürdővendégek a fürdő-használatnál és a menetszolgák elnyben részesülnek.

A fővárossal áránkint kétszer közlekedés.

A fürdőidény május 1-én megnyitott.

A lakások megrendelése a szigeten a felügyelőségi irodában.

Budapest.

A Margitszigeti felügyelőség.

A Franklin-Társulat magyar irodalmi intézet kiadásában Budapesten (egyetem-utca 4-ik szám) megjelent és minden könyvtárban kapható:

ELMÉLETI ÉS GYAKORLATI ÖSZHANGZATTAN.

(Harmonie-Lehre.)

Irtá

Abrányi Kornél

ors. m. k. zeneakad. tanár.

Második bővített kiadás.

Ára füzve 3 frt.

TANITÓK KÖNYVTÁRA.

Szerkesztik

Dr. KISS ARON és PÉTERFFY SÁNDOR.

I. füzet.

Gyakorlati tanítások

az 1868-iki XXXVIII. és az 1879-iki XVIII. t.-cikkek értelmében készült

népiskolai tantervek.

Ára füzve 80 kr.

II. füzet.

NYELVTUDOMÁNYI ÉRTEKEZLETEK.

Ára füzve 60 kr.

III. füzet.

A magyar népiskolai tanítás története.

I. Füzet. Ára füzve 1 frt 20 kr.

Pagliano Ernő tanár vértisztító szörpje

Nápolyban, 4 Galata San Marco, Pagliano Ernő tanár házában lesz elárulva. A florenzi ház bezárattott, miután az egész üzlet Nápolyba lett áttéve.

Pagliano Ernő tanár az egyetlen, kivel nagybátyja Pagliano Jeromos tanár értékes fölfedezésének titkát közölte, a mint ez ha szükséges lenne, jogerejű okiratokkal is bebizonyíthatja.

Jelenben Pagliano Ernő tanár az egyedül készítője a valódi Pagliano-szörpnek; e nyilatkozat azért tétetik, hogy többé senki se legyen a számos hamisító által rászedhető.

Szörp üvegekben 1.40 ltr. dobozokban por szírántatón 1.40 ltr.

2525252525252525252525

Veritable Eau de Cologne.

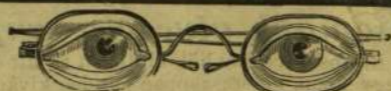
Valódi kölni víz.

Johann Maria Farinától, „Turin városához“ Kölnben,

valamennyi fejedelmi udvar csász. kir. udvari szállítója, a mellbourni világiállításon egyedül jutalomdíjazva. Magyarország számára valódi minőség. 6453

Müller L. J. illatszertárolban Budapest.

Főraktárhelyiség: Koronaherzeg-utca 2. Fiókraktár: Váci utca 11.

Fontos távol-, rövid és gyenge-látóknak!

A legjobb szemüveget szolgáltatja jótállás mellett **SOLOMONSON N. H. látzerész,** Budapest, Váci-utca 12. szám. 6440

Nagy választék amerikai művészeleg készült ember-szemekből.

Legnagyobb választéka a párisi világiállításon kitüntetett színházi és tábori látóvegeknek. (Operngucker és Felderspectiv.)

A FRANKLIN-TÁRSULAT

magyar irodalmi intézet kiadásában Budapesten (egyetem-utca 4-ik szám) megjelent és minden könyvtárban kapható:

A MAGYAR ORSZÁGGYULÉSEK VALLÁSÜGYI TÁRGYALÁSAI

A REFORMATIÓTÓL KEZDVE.

IRTA

ZSILINSZKY MIHÁLY.

ELSŐ KÖTET: A REFORMATIÓTÓL A BÉCSI BÉKEIG. (1523—1608.)

Ára füzve 3 frt.

Legujabb füzet!

1881. Junius. 54-ik sz. Ára füzve 1 forint.
BUDAPESTI SZEMLE

a M. Tud. Akadémia megbízásából

szerkeszti

GYULAI PÁL.

TARTALMA:

- I. A KÖZÖS ÜGYEK ÉS A FORRADALOM. (I.) — Salamon Ferencz-től.
- II. ANGLIA IRODALMA. (III.) — Mac-Carthy után, angolból. Belényesi Gábertől.
- III. MAGYARORSZÁG ADÓRENDSZERE 1780-ban. — Marczali Henrik-től.
- IV. OXFORD ÉS CAMBRIDGE. (I.) — Felméri Lajostól.
- V. A MAGYAR BIRTOKOS OSZTÁLY HANYATLÁSA. — Asbóth Jánostól.
- VI. A TENGEREK ELOSZLÁSÁNAK VÁLTOZÁSA. — Roth Samutól.
- VII. A BŰNBÁNÓ. Elbeszélés. — Nautnov Miklós után, oroszából. Asbóth Oszkártól.
- VIII. KÖLTEMÉNYEK: Erdélyi János hagyományából. I. Szóköltészet II. Késő tavasz. III. Este.
- IX. ÉRTESETŐ: Kossuth Lajos: Irataim az emigrációból. M. H. — Kotzebue W.: August von Kotzebue: Urtheil der Zeitgenossen und der Gegenwart. Heinrich G. — Butler cikkek Magyarországról az Encyclopaedia Britannicában.

BUDAPESTI SZEMLE, mely eddig évenként hatszor jelent meg, 80—90 ívnyi tartalommal, 1881 január 1-től kezdve havi szemlévé változott át s megjelent évenként tizenkét-szer 120 ívnyi tartalommal, az eddigi előfizetési ár mellett.

A Budapesti Szemle tájékoztatni igyekszik a magyar közönséget az eszmékről, melyek világszerte foglalkoztatják a szellemeket s mintegy közvetítő kíván lenni egyfelől a szaktudomány és a műveltség közönség, másfelől a hazai és külföldi irodalom közt. E mellett az újabb folyamán szélesebb tért nyit a nemzetgazdasági közleményeknek, a m. t. akadémia nemzetgazdasági bizottságától támogatva.

Megjelen évenként tizenkét-szer 10 ívnyi havi füzetekben. Előfizetési ára bérmentes küldéssel egész évre 12 frt, félévre 6 frt.

Minden egyes füzet külön kapható: **ÁRA 1 frt.** Az előfizetési pénzek az alulírt társulat kiadó hivatalába küldendők be, vagy a könyvtárakhoz, a kik szintén föl vannak hatalmazva elfogadásukra.

Franklin-Társulat,

magyar irodalmi intézet és könyvnyomda Budapesten.

VASÁRNAPI UJSÁG

Előfizetési feltételek: VASÁRNAPI UJSÁG: / egész évre 12 frt / POLITIKAI UJDONSÁGOK együtt: / félévre ... 6 * / Csupán a VASÁRNAPI UJSÁG: / egész évre 8 frt / félévre ... 4 * / Csupán a POLITIKAI UJDONSÁGOK: / egész évre 6 frt / félévre ... 3 * / Külföldi előfizetéseket a postallag meghatározott viteldij is csatolandó.

27-ik szám 1881.

BUDAPEST, JULIUS 3.

XXVIII. évfolyam.

LITTRÉ MIKSA.

(1801—1881.)

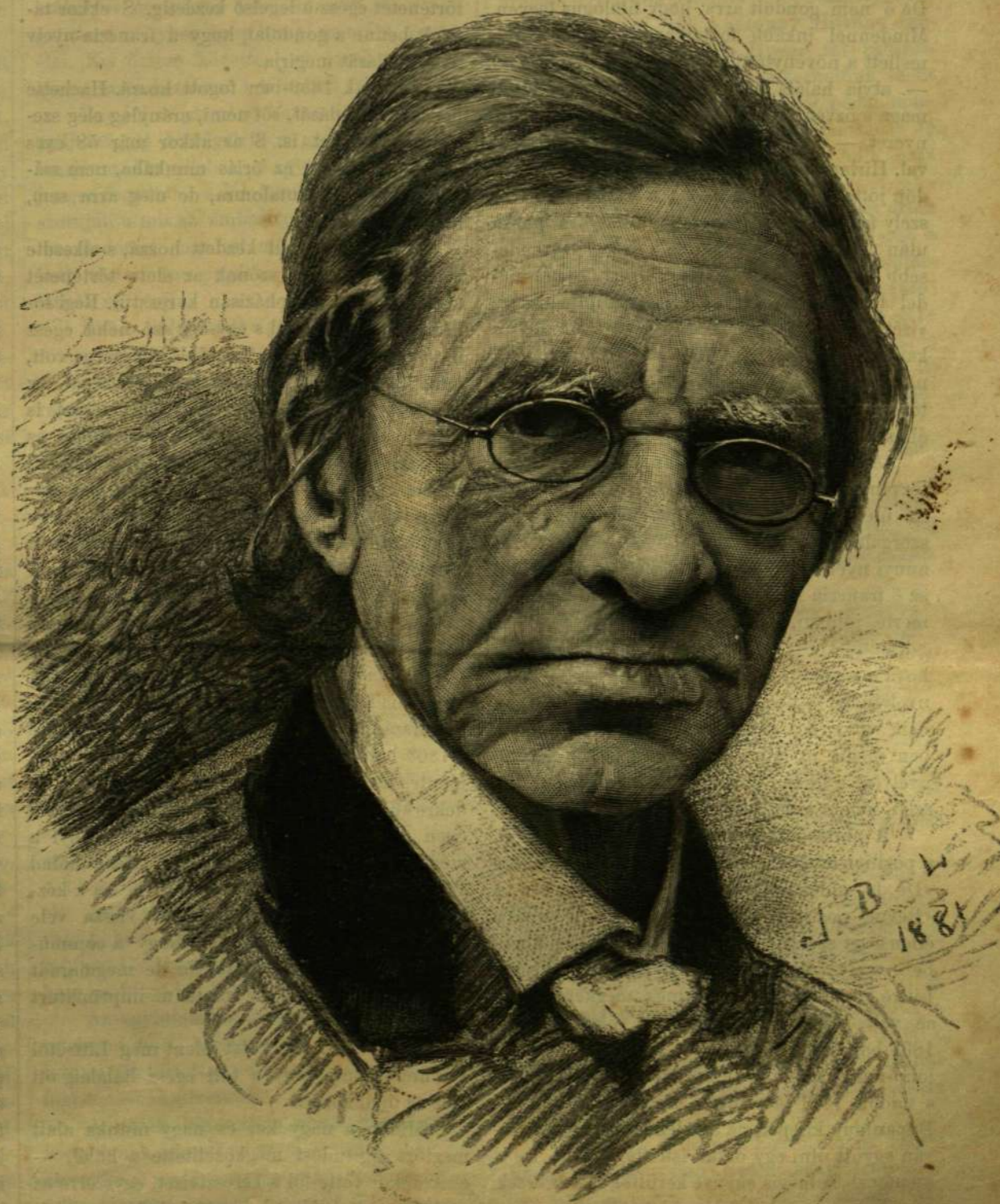
A FRANCZIA akadémia negyven halhatatlanjának száma ismét mecsökkent egyvel, elvesztvén tagjainak egyik legjelesbikét: Littré Miksát.

Mi által lett híressé, mivel szerző tudós nevé? Az irodalomnak a világon látszólag leg-szárabb termékével: egy szótárral. Csakhogy ez a szótár a francia nyelv tudományos nagy szótára s négy óriási kötetre rug. Littré nem kevesebb mint harmincz esztendeig dolgozott ez óriási munkáján s csak 1871-ben fejezte be. Kézirata 415,636 levelet, tehát kétszer annyi lapot tett s ha az egész mű egyetlen hasábra lett volna nyomva, — az a hasábról volna 37,600 méter hosszúságra vagyis öt mérföldre s egy jó gyalogosnak nyolcz órát kellett volna gyalogolnia, hogy az első A-tól az utolsó Z-ig eljusson. Egy szellemes tárczairó, a ki ez adatokat följegyezte, valóban nem ok nélkül nevezi e szótár elkészítését a Herkules munkái egyik legnehezebbikének. A roskadozó tudóst a reggeli nyolcz óra kérelmetlen pontossággal már íróasztalánál találta, hol egész tornyokban magaslott körülötte a kézirat, s dolgozott 12 óráig, aztán reggelizett s egytől háromig a «Journal des Savants»-t («A tudósok lapját») szerkeszté, melynek ő volt tartó oszlopa, aztán háromtól hatig szótárán dolgozott, röviden ebédelt s újra a szótárt vette elő, és irt és irt, — daczára minden orvosi intelemnek, — késő éjig, éjfélt után három óráig. És ez így ment napról napra, hosszú évtizedeken át, egy jól járó óra pontosságával. Egy nap nem sok, annyi se volt ünnepe, annyi se volt pihenője. Az a törékeny test valóságos rabja volt óriás lelkének s ha azt hitte, hogy mulasztásban van, kényszeríté testét, hogy még kevesebb időt vegyen igénybe alvásra, táplálkozásra.

Néhány hetet minden évben tengeri fürdőn töltött, de ezt sem pihenőnek, mert ott még többet birt dolgozni, s nyárára falura ment, a hol még az erdőbe is minden zsebet, hómaját könyvekkel, iratokkal rakva tele, szokott kijárni.

Littré igazán megvalósítá Plinius mondását, hogy az «élet virrasztás». S a mellett az életmód mellett, mely mást bizonyára megölt volna, Littré megérté azt, hogy most elmondhatjuk róla: nyolczvanegy évig virrasztott.

Igaz, hogy a természetől igazán athléta erővel volt megáldva. Mint tanuló minden tár-

LITTRÉ MIKSA.

Ily elődöktől származva lépett ki Littré a nagy világba, hogy az elzárkózott, rendkívüli erejét apránként eleméssze a tanuló és íróasztal melletti folytonos görnyedésben. Mert ez nála szenvedély és hivatás volt, mely betöltte egész életét. Tanult, hogy tudjon, nem azért, hogy éljen belőle. S mivel sok volt, a mit tudni szeretett volna: szakmát jó formán nem is választott. Egyike volt a legkitünőbb tudósoknak az orvosi tudományok terén s fordítója Hippokratésnek, mely munkára husz évét fordította életének, kiadója egy nagybecsű gyógyászati és sebészeti műszótárnak, tagja az Académie de Médecine-nek, keresett munkatársra a legjobb orvosi szaklapoknak és — még se volt orvos. Nyolcz esztendő telt el a bönczoló asztal mellett és a párisi kórházakban s az orvosi körökben már első rangú tekintélynek ismerték, és ő — még se szerző meg az orvostudori diplomát.

De ennek oka volt. Midőn ő az orvosi tudományok terén hírneves ember volt: lelke már akkor a tudományoknak egy egészen más országára fordult. A Comte féle filozófia vonzotta s meg akarta kísérni erejét az emberi nyelv nagy rejtelények megismerésében. Az orvosi tudományokhoz hűtelen nem lett ugyan soha, szolgált is tanácsosul és segítséggel sziveségből nagy könyörületből, — de életének valódi szakmája megszűnt az orvostan lenni.

Mint érintők, már atyja bevezetése az ó-kori és újabb nyelvek egynemelyikének ismeretébe. De ő nem gondolt arra, hogy filológus legyen. Mindennel inkább foglalkozott. Az orvostan mellett a növénytan, aztán a paedagogiával — atyja halála után mint nevelő kereste a maga s özvegyen maradt anyja számára a kegyeret, — és mint minden francia, a politikával. Hirlapi cikkekkel irt a «Nationale»-ba, s midőn jöttek a juliusi napok s a szabadságot veszély fenyegette, — eldobta a tollat s a puská után nyult, mintha ez lenne a dolog legrendesebb sorja. A polgárkirályság elég érdemrenddel tüntette ki; de Littré visszaküldte azt az «izét». Sőt ama számos szép jövedelmű állásokat is, melyekkel 1848 után a kormány megkínálta, visszautasította s csak párisi közéletének történet megválasztását fogadta el. De ezzel az állással nem járt se fizetés, se rendjel.

A császárság bukása után beválasztották a törvényhozó kamarába s később a szenátusba. Az üléseknek nem volt Littrénél pontosabb, szorgalmasabb és — némább látogatója. Ő, ki annyi nyelvet ismert a föld kerekének s kinél az ő francia nyelvének senki a világban nem ismert jobb, ki e nyelvet legelső fejlődési esirájától kezdve egész odáig tanulmányozta, a hová a legnagyobb költők emelték: ez a nagy nyelv-tudós — nem tudott beszélni. Egyáltalában nem volt ura a szónak, s ha politikai kérdésben mégis nyilatkozni kellett, hát a kitűnő nyelvész tollhoz folyamodott s az újságból beszélt, nem a szószékből.

A philosophiában, mint Comte követője, a pozitívizmusnak volt hirdetője s egyebek közt «De la philosophie positive» s különösen a «Revue positive» című munkája tömörked ellenséget szerzett neki kivált a papság körében, mely azért is nehezelt a tudásra, mert Littré köztudomás szerint megkeresztelve se volt. Hogy az akadémiai választásoknál 1863-ban megbukott, azt egyesesen Dupanloup-nak, Páris híres érsekének tulajdoníthatta s midőn 1871-ben mégis megválasztották, — Dupanloup kilépett az akadémiából, nem akarván együtt ülni egy olyan istentagadóval. De a szenátusban mégis együvé kerültek s itt az érsek egy ízben mennydörgő beszédet tartott az újkor bűnös irányatai, a materializmus, a pozitíviz-

mus, a darwinizmus, a tudósok hitetlensége, a tudományok, a köztársaság ellen. A beszéd tele volt éles és bántó vonatkozással Littrére. Az egész ház oda nézett, a hol Littré ült. Ez pedig ott ült s nyugodtan korrigálta a nagy szótár utolsó próbaíveit s egyáltalában nem látszott észrevenni, hogy a monseigneur mennydörgő és villámlik s ott sujtja agyon villámai-val. Mit történőtt ő most ilyen kicsiséggel, mikor harminczévi erőfeszítéssel járó munkájának zárköve itt feküdt előtte. És a ház a mennydörgő beszéd után hangosan tapsolta meg a — hallgatót.

Mint érintők, a politika sem bírta betölteni lelkét, most már nyelvész is volt s a nyelvek világából kiválasztá magának speciális tanulmánya tárgyául a mindenki előtt legkedvesebbet, az anyanyelvet. 1841 óta választá ő élete céljául föl kutatni a francia nyelv ősforrásait, s nyomára jönni, hogy a régi gallusok nyelvét, melyből ma már csak hét fölirat s a római és görög írásokban néhány szótörök maradt fenn, hogyan szorította le a latin; hogy változott el ez is a Merovingek alatt, mégis elég erős maradván, hogy a germán invázióknak ellenállhasson, s aztán hogyan vált egy új, önálló idiomává; hogy fejlődött ebből a X., XI., XII. század francia nyelve, s ebből hogyan tisztult elő az a klasszikus nyelv, melyen Rabelais, Montaigne, Amyot irtak és beszéltek, s melyből Racine, Molière és Hugo Viktor nyelve lett. Fölkutatta minden szólamnak, minden szónak történetét egész a legelső kezdetig. S ekkor támadt benne a gondolat, hogy a francia nyelv nagy szótárát megírja.

De csak 1859-ben fogott hozzá. Hachette megígérte kiadását, sőt némi, aránylag elég szerény díjlehetet is. S az akkor már 58 éves Littré bele fogott az óriás munkába, nem számithatva méltó jutalomra, de még arra sem, hogy befejezheti.

Számítás nélkül kezdett hozzá, s elkezdte írni minden egyes szónak az élete történetét alakulásai minden pházisán keresztül. Régi foliánsokat kutatott föl s egy-egy szó néha egész napokat vón igénybe. Legtöbb nehézsége volt, mint maga írja, mindjárt az első szóval, az «a»-val. De sok önkényes munkatársat is nyert nagy vállalatához, többek közt nejt és leányát. De mentül beljebb hatolt, annál sürűbbnek tűnt föl a rengeteg. A kiadó, a szedő-sereg jajgatott a kézirat után. Végre kész lett egy nagy csomó. Erre meg egész forradalom tört ki a nyomdában, mert ó-francia idzetek nem szedhetők olyan gyorsan, emeljük hát föl a munkabért. Az is meglett s akkor jött még a korrekciókkal ezer nyomorúság.

De megjelentek az első füzetek s ezzel a nagy diadal, mely végig hangzik egész Franciaország irodalmi köreiben. A most már becses s 1863-ban teljessé vált kézirat-csomagokat tüzetes szekrényekben helyezte el a kiadó s vidékre küldi, hol nagyobb biztonságban lesz. Csak épen annyit vesznek elő belőle, a mennyi a szedésben szükséges. A nyomás lassan halad 1870-ig. Ekkor kitör a háború. Óh, ha a kézirat a prussiennek kezébe jut! Vissza vele Párisba! De itt kis hiba volt, hogy a commu-nardok el nem pusztították. No de megmaradt s 1872-ben a szerző rá írhatta az imprimaturt az utolsó ivre is.

Ezóta is számos kötet jelent meg Littrétől s elmondhatni, hogy a toll egész haláláig ott volt az ujjai között.

Midőn a nagy kor és nagy munka alatt megtört agg tudóst megközelítette a halál, — csak akkor vette föl a keresztvizet, egyszerre az utolsó kenettel. Mint keresztény halt meg tehát az az ember, a kit istentagadással vádoltak

szemforgató ellenei, de a kinek istentelen voltát leginkább jellemzi a falujabeli parasztek mondása, kik így szóltak róla: «ez az istentelen, a ki szent.»

BELÉPTEM A TEMPLOM AJTÁJÁN ...

Beléptem a templom ajtaján,
És előttem égi látomány ...
Talán nem is a templom vala,
Hanem az ég csarnoka maga.

Körülöttem égi alakok,
Itt szeráfok, ott apostolok,
És fölöttem hymnusz, szárnyaló,
Minden szívet fölmagasztaló.

A karzatról áradt el a dal,
Viszhangzott a boltozat, a fal,
Mintha a kar ihlett énekét
Szellemjajk visszazengenék.

A magasban, ugy tetszett nekem,
Az angyalnak harsonája zeng,
És könyvből, a mely nyitva volt,
Az apostol maga is dalol.

Áhitattal telt meg a kebel,
Igen, égi csarnok volt a hely!
A szegény, kit elhagyott a hit,
Nyugodalmát megtalálta itt.

Végsőt szólt a komoly orgona,
Elröppent az utolsó ima,
A hívőkkel én is távozám ...
De a hymnusz most is zeng talán.

Dalmady Győző.

A CSÁSZÁR FOGADOTT LEÁNYA.

— ELŐZMÉNYEK A RÓMAI IDŐRŐL. —

IRTA: FORRAI JÓZSEF.

I. FEJEZET.

A lázadás.

A hajdani Alexandria, szemközt Pharosz szigetével, felséges öböl partján, mely tömve volt a tengerész népek minden hajóival, a világ legszebb és leggazdagabb városai közé tartozott. A 253-ik évben, a közönséges időszámítás szerint, több mint egy fél millió lélek lakta s a különféle nemzetbeliek telepedése után inkább világvárosnak volt mondható, mint egyiptominak.

Nagy Sándor halála után, ki e város talpköveit letette, a Ptolemaidák királysága alatt, a görög katonasággal és udvari tisztviselőkkel nagyon elszaporodott a görög elem. Caesar és Augustus győzelmei után Egyiptom római tartomány levén, megnyílt a rómaiak előtt. Kereskedelmi fekvése s jó réve a keleti kereskedés rakodó piacává tette.

Mindamellet a régi egyiptomi népszokások, a vallás s a régi nemzeti élet, az idegen hatalom uralkodása alatt semmi változást nem szenvedtek. A papság megmaradt a régi tisztelét, a régi jogelvet háborítatlan birtokában. Apisz, a derék fekete bika, csak olyan szent volt és ép oly gondos ápolást nyert nagy földbirtokainak jövedelméből, mint az előtt. A kutyák, macskák, ibiszek, az ichneumon és krokodil, a Nilus e nemzetörsege, a régi tiszteletben részesültek, természetesen csupán az egyiptomiak részéről.

Memphisben, a halottak szent városában, meg vala engedve ezután is, hogy a jámbor polgárok magokat csak vendégekkül tekinték saját földi házaikban és azokat csupán vendégfogadóknak tartásák, s a szent folyó tulsó partján építések holttemeiknek költséges palotákat, egy egész halálvárost, melyben háborítatlanul végezhette tisztét a halotti jegyző, s felvághatta a halottak baloldalát a paraszkita,

azután futhatott a régi szokás szerint a taricheuták előtt, kik a halottnak fölívóját közáporral üldözték ugyan, de nélküle a balzsamozás munkáját nem teljesíthették. E szent embe-reknek szabad volt agyonkövezni az élő, kitagadott paraszkítát, a kik a halottnak fölívását igen bűnös dolognak tartották, noha tudták, hogy csak az teszi lehetségessé a bebalzsamozást.

A negyvenfeju bíróság leülhetett felkörben a bebalzsamozott holttest körül, s kihallgathatta a halottnak vádlóit, s megengedhetette vagy megtagadhatta az ünnepélyes eltemetést. A hitelezőknek szabad volt föllepni követeléseikkel az adós halott ellen, s az unokának szabad volt nagyapja mumiáját elzalogosítani. E szokás eltörése miatt nem egy világpolgár panaszkodik.

A polgári ügyeket a nemzeti harminczfeju bíróság ítélte el a régi szent könyvek szerint, melyeket a böles Mnevisz kezdett megírni, azután Száschich, Szeszostrisz, Bocharis és Amaszisz folytattak és Dárius perza király zárt be.

Szabad volt a prokátorokat a törvénykezésből, mint merő izgága-csinálókat kizárni. Ellenben a «tolvajok fejedelmének» immunitása meghagyottat s minden tolvaj most is tartozott a lopott jószágokkal e derék fejedelemnek lelkiismeretesen beszámolni, a ki azután a lopott tárgyakat a jelentkező megkárosultnak emberségesen visszaszolgáltatta, minden rendőri, sokkal költségesebb és kevesebb sikerű közbelépések nélkül. Így a tolvaj is megelhetett a maga módja szerint üzletéből, a károsult is visszajuthatott birtoka egy részéhez. Jólakott a kecske, de a káposzta is megmaradt. Ezek igen humanus törvények voltak, nem szerették a hypokritáskodást s tudták, hogy akasztófákkal a tolvajlást megszüntetni nem lehet, s hogy az nem való egyébre, mint a tolvaj elméjének kifinomítására. Aztán csakugyan jobb a tett kár három negyed részéhez jutni, mint semmi részéhez, a mint ez napjainkban szokás, a rettenő költséges rendőrség mellett. Végre a mi törvényeink a tolvajban lehetlenné tesznek minden becsületességet; mert valóban neki lehetetlen a megkárosultat a kár nyomára vezetnie, s kénytelen lelkén száradni hagyni az egész kárt.

Végre volt még a derék egyiptomiaknak egy szép és eredeti nemzeti törvényök: a gyógyászat rendezése.

Elsőben az orvost nem a beteg, hanem az állam fizette.

Másodszor az orvosnak nem volt megengedve, hogy a beteg fölött experimentáljon, hanem tartozott a régi orvosok által meghatározott módon gyógyítani, s ez nagyon egyszerű volt. Elsőben a beteg tartozott három napig böjtölni, s ha a gyomor még e hatalmas gyógymód után is kellemetlen állapotban maradt, alkalmazást nyert a csalhatatlan hánytató. De ha még ez sem használt volna, ott volt segítségére harmadiknak az alólól alkalmazott purgatórium.

Ha valamely orvos e módok szerint gyógyított, oly szerencsétlen volt, hogy páciense meghalt, az neki nem számított be; de ha azt, hogy így gyógyította a beteget és nem másként, nem tudta bebizonyítani, akkor halálra ítéltetett. Ebből látható, hogy az orvos fejevel játszott, ha saját tudományos trücskeinek hajlandó volt egy kis experimentációval szolgálni.

A derék rómaiak mindezekkel nem gondoltak sokat, csupán a hatalom fentartásáért, — és az államadóval. Így hát a jámbor egyiptomiaknak nem is volt okuk elégedetlenségnek lenni.

A memphiszi negyedben, mely a mem-

phiszi kapu és a fényes Bruchion-negyed között feküdt, jobbadán bensülött egyiptomi családok laktak.

A Bruchion-negyedben fényelt a terjedelmes királyi palota, melyen négy század fényűzésének nyomai ragyogtak. Most ezt Aemilianus Alexandrinus foglalta el udvari kíséretével, s katonai őrséggel. Ebben diszlett a Ptolemaidák nagyszerű könyvtára, a mely akkor első volt az egész világon; a Ptolemaidák fényűzésének királyi tárgya. Itt állott a Musaeum terjedelmes épülete. E negyednek már akkor is európai színezete volt.

De a memphiszi negyed fölött még az ősi egyiptomi szellem lebegett. Épületei között a thebei mintára és izlés szerint voltak négyemeletes házak is, melyeket a hatalmas papok, s a fegyverhordozók nemessége lakott, de általában a mesteremberek és kereskedők osztálya vonta ide magát Osirisz és Szerapion temploma szent arnyai mögé. Itt már teljes tiszteletnek örvendettek a nemzet ősi szent állatai, különösen az ebek; mert ezek voltak egykor a nagy Izisz utársai, midőn ő, Tiphon, a gonosz veres ember által meggyilkolt férjét, Oziriszt kereste. A hű ebek nem hagyták el soha, sem éjjel, sem nappal, sem vizen, sem szárazon. Hűségüket meghálálta Izisz, az élők anyja tisztelőinek kegyelete. Ezek voltak e negyed dédelgetett kegyencei.

Egy kedves tizenkét éves leányka haladt az utcán, virágfüzért vive kezében; gyönyörű, szabályos egyiptomi arc, komoly, teljes nyugalmu, a melyben épen annyi az erély, mint az élet. Kis öcsce követte, egy darab mézes pogácsát tarva kezében. A templom felé tartottak.

Egy jól megtermett kuvasz egész nagy uri nyájassággal közelgetett a gyermekek felé a templom árnyékából. A gyermekek örömjongva fogadták; a kis leány nyakára füzé koszoruját, a mit az emberséges kuvasz egész leereszkedéssel engedett megtörténni. A kis fiu ketté törte mézes pogácsáját, s felét a szent állatnak nyujtotta.

Ekkor haladott el a gyermekek mellett egy római fiatal centurio, jóízűen mosolygva:

— Valóban Alexandriában nagyobb szerencse ebnek lenni, mint embernek, — mondá a csinos kis leánynak.

— Ah, vitéz ur, te nem is tudod, minő nemes lénynek lelke lakik ebben a jó állatban! — felelt bátran a kis leány a nyájas centurióknak.

— Hát te tudod, kedves szép gyermekem? — Az eb igen nemes állat. Látod, midőn az élők anyja, az isteni Irisz, Oziriszt kereste mindenütt, az eb érzékelte Iriszét, az eb nagyon jó állat, testebe csak nemes lény lelke szállá-solhatott be. Király lelke talán.

— Ugy van, igaz van Rhodénak, — helyeslé a kis fiu, — az eb szent állat.

A centurio nyájasan üdvözlé a gyermekeket s csendesen távozott a kapu felé. Ugy lát szék, a külvárosi kertek felé tartott. Már majdnem eltűnt a kapu iveri alatt, midőn egy sarkor koresmából egy római legionarius tántorgott elő, széles jó kedvvel, mondhatni másodmagával. A beszívott bor megkettőztette valóját, a mit azzal is igyekezett bebizonyítani, hogy hallható párbeszédet folytatott saját uri magával.

Az egyiptomiak maguk nem ittak ugyan rendesen bort, hanem mézes sör-féle italt, de bort mégis tartottak, s Alexandriában az nagy fogyasztásnak örvendett.

A derék legionarius előtt meglehetősen keskenynek tetszett az utca, a mit onnan vett észre, hogy majd mindig vagy emberbe, vagy falba ütközött, végre meglátván a fölkoszorozott ebet, a mely egész háziuri otthoniassággal sé-

tált az utcán, föl kacagott, s a szent állatot ugy oldalba rugta, hogy az ordítva bukott az utca közepére.

— Le a pogánynyal! Le az istentelennel! — ordított föl a szent állat védelmére hirtelen összesereglett nép, s a közös lórmával egymást bátorítva, lelkesítve, megtámadták az ittas római katonát.

A katonát látván a támadást, egészen elemebe jutott, kihuzta rövid oldalfegyverét, s vitézül fogadta a támadást. A láрма a sarkor koresmából több ivő katonát vont ki a harczerre, de a polgárok száma is perczről-perczre növekedett. Végre a katonák a nagy szám által elnyomatva a katonai laktanya felé húzódtak, a nép által üzetve.

De ugyanakkor a keleti Nilus-negyedből is katonák vonultak nagy néptömeg által üzetve a laktanya felé, mely a királyi palota szárnyépületében volt.

Ugy látszott egész Alexandria föllázadt. No, de volt is oka reá, legalább az ő saját fölfogása szerint.

A keleti negyedben leginkább a saru-árus kézművesek laktak és a timárok.

Az Izisz papjának szolgálja megjelent a saru-mester boltjában s kiválogatá a személyéhez legillendőbb sarut, de azt egy római katonák kikapta kezéből. Ez általános megbotránkozást idézett elő.

A főpap szolgálja megjegyzé, hogy ama saru nem zsoldos lábára való, a ki néhány drachmáért áruba bocsátja véret bármely igazságtalan ügyben. «Mi a katonák? Hitvány rab-szolga. Sőt még az sem. Hiszen mi rab-szolgaink élete fölött nem rendelkezhetünk szent törvényeink szerint. Ennek fejről pedig minden pillanatban szabadon rendelkeznek. Jó neked zsoldos ama durvább saru is. Add vissza ezt, ha mondom.»

Innen támadott előbb szóharcz, mely aztán tettelegessé fajult, s az egyiptomi polgárok a római katonát kivetették az utcára, hol bajtársai oltalmok alá vették és megrohanták a saru-műves boltját. De ennek azonnal segítségére sietett a négyed iparos osztálya, s valóságos utcai harc kerekedett. De a tömeg győzött itt is, s a katonaság véres fövel hátrált a lakatnyak felé.

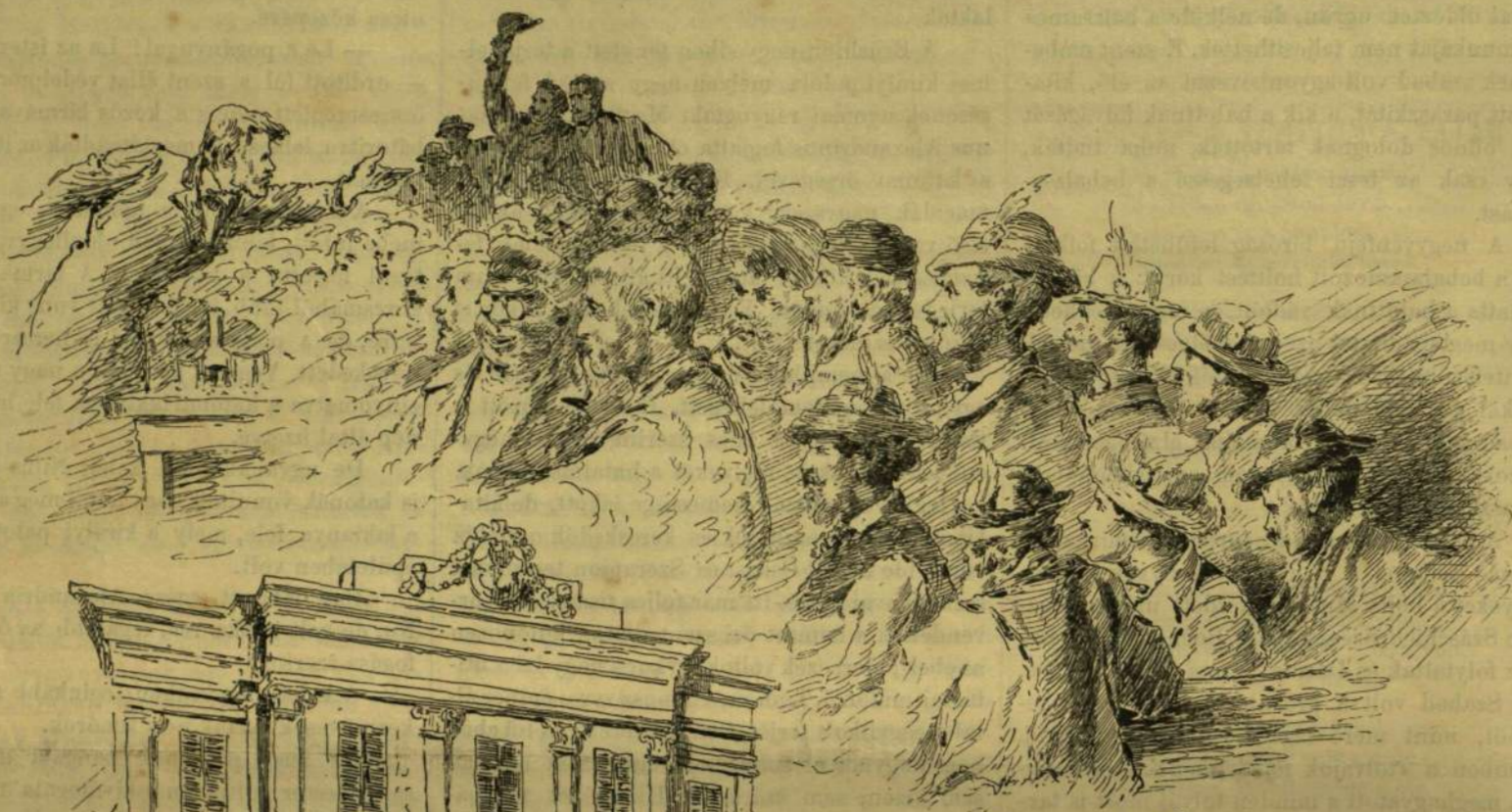
Aemilianus Alexandrinus a királyi palotában ostromzár alá került.

Legnagyobb szerencsétlenség volt pedig ez esetenél az, hogy a külvárosban tanyázó fél légiót, hol Theodotus praefectus parancsnokolt, értesíteni azonnal nem lehetett.

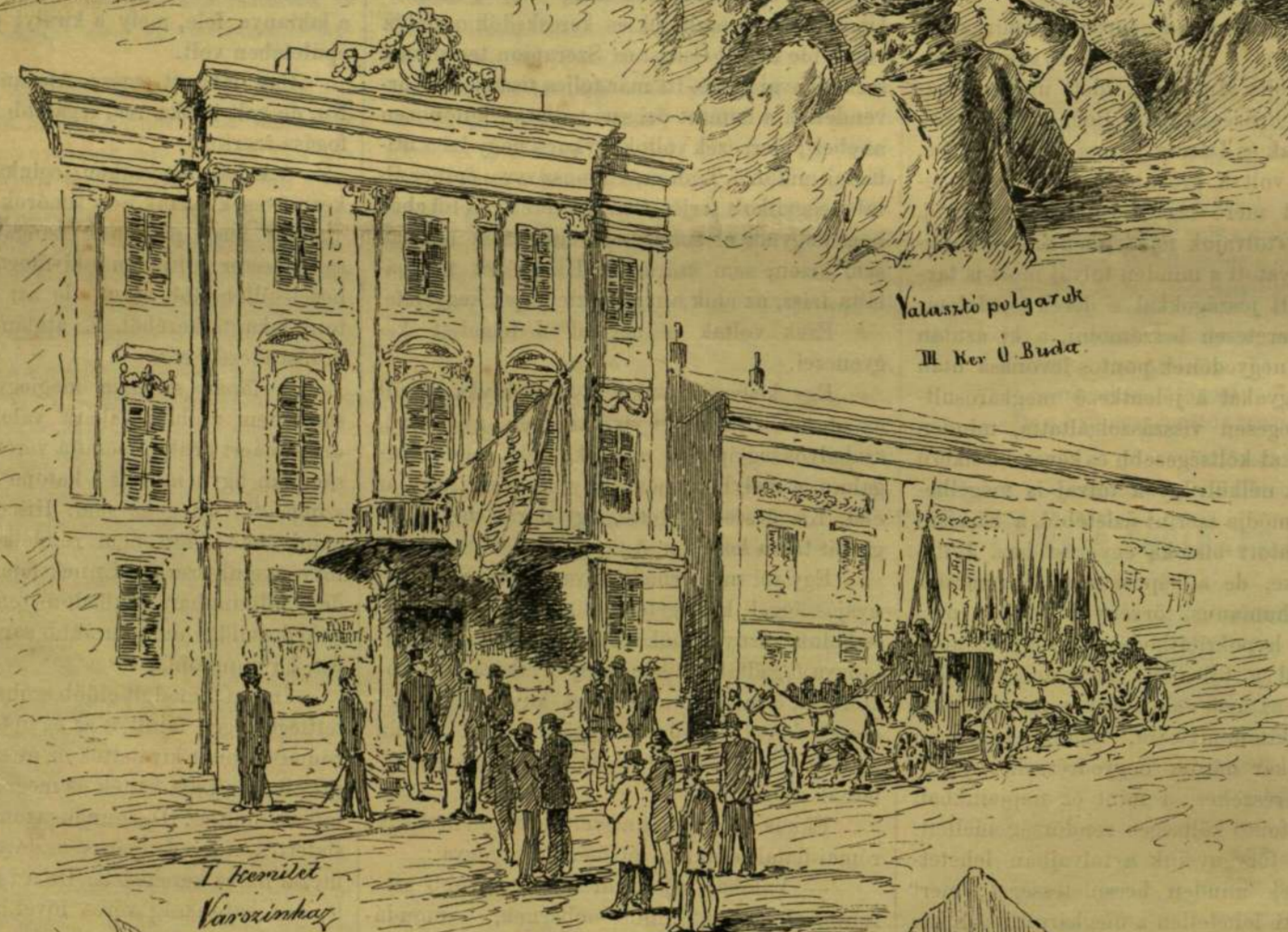
Ez időben az elődi Gallienus, a nemes, de szerencsétlen Valerian fia, állott a minden oldalról megtámadott római birodalom élén, a ki semmi egyebbel nem gondolt, mint csupán evés-sel, ivással és mulatságokkal, a mi azután köz-elégületlenséget szült, s okot adott az ugynevezett harmincz szarnok uralkodására. De a harmincz tyrannus között nem volt egy se, ki Gallienus császárnál nemesebb jelenség, több jellem ne lett volna.

A legiók megvetették e gyáva uralkodót, ki atyja a censorinus jellemű derék Valerian császárnak a perza fogságból kiszabadítására egy lépést se tett, sem megbuszolására nem gondolt soha. Azért majd minden tartományban kitűnő vezéreiket kiáltották ki császárnak a legiók. E császárrá kikiáltott fővezérek az idők szerencsétlen áldozatai voltak. Egymás mellett állott számokra a trón és a vérpad, a magasság és a mélység.

Ime most föllázadt Egyiptom is. Előbb Alexandria tüzött össze a rómaiakkal. Memphisben azért támadt a veszedelmes lázadás, mert a harmadik rend, a katonai, a szokott tiszteletet

Választó polgárok
III. Ker. U. Buda

I. kerület
Városház

II. ker. Víziváros
(Nádorutca)

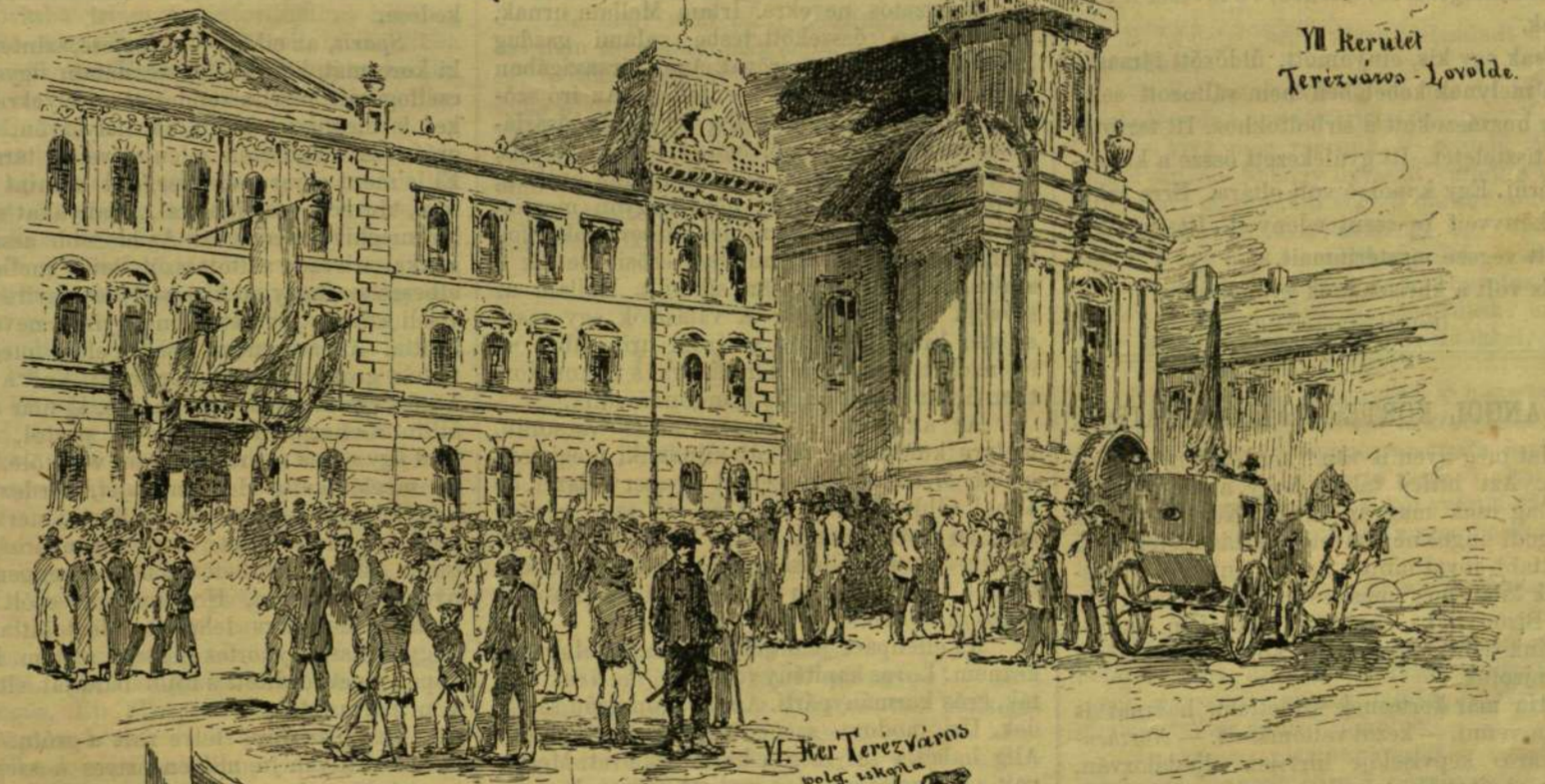
KÉPVISELŐVÁLASZTÁSOK BUDAPESTEN

(1881. JUNIUS 24.)

GYULAY LÁSZLÓ TOLLRAJZA.

IX. ker. Terézváros
(Köztelek)

VII. kerület
Terézváros - Lovóda

VIII. ker. Józsefváros
(Károlyi terv)

KÉPVISELŐVÁLASZTÁSOK BUDAPESTEN

(1881. JUNIUS 24.)

GYULAY LÁSZLÓ TOLLRAJZA.

körül lésővet az építmeny belsején, valamit mormogott Diocletian korából s aztán egy tábori széklet adatott magának Jenkinsonnal, hogy annál kényelmesebben gyönyörködhessek az ó-kor e műemlékében. A fiatalabb leány is elvett a vázlatkönyvét, meghegyeztette Jenkinsonnal a plajbászt s hozzá készülődött, hogy rajzolja le a mit lát.

— Csak nem akarod ezt rajzolni, Theodolinda? — mondá néje megvetőleg. — Keress alkalmasabb pontot magadnak, honnan az egészet beláthatod.

Magasabba mentek, a Giuletta vezetése alatt, s a tengerész is, illendő távolból, követte őket. A hol megállottak, egy magas fa-állványt volt emelve, melyről csakugyan az egész amfiteátrumot be lehetett látni. Az idős leány e szöcsök-alaku állványra — melyre lépcsők vezettek — ment föl s onnan, az amfiteátrum körfalán kívül, magát a város is, zajgó népes piaczaival áttekinthette. Mig ő e látványban gyönyörködött, huga még folyvást a plajbászával bajmóldott, hogy az amfiteátrum belsejéről valami ismerhető vázlatot vehessen föl. A tengerész a körfal felső párkányára dölve, hallgatva nézte az amfiteátrum porondját, mig Giuletta — látva, hogy a látogatók nem kívánnak tőle felvilágosítást — a Romeo és Julia gyász történetében levelezgetett.

— Theodolinda, — szölte le az idős leány magas álló helyéről — emlékszel arra a rózsaszín szürmü szép kis virágra, melyet a mult télen a koloszszeum tetején találtunk s melyről azt mondták, hogy csak ott honos és máshol sehol sem található?

— Igen. Nos?
— Egy épen olyant látok a körfal külső részén.
— Bizonyos vagy benne, hogy épen olyan?
— A mennyire ily távolból bizonyos lehet valami. Kár, hogy nem lehet elérni kézzel; — kérem, az istenért, ne tegye; veszőlybe rohan!

— Mit beszélsz, micsoda veszőlybe?
— Nézz oda, ez a férfi — Valóban, a tengerész szó nélkül átvette magát a körfal párkányán, a kiálló köveken alá bocsátkozott s a köztök mött sziklai virág felé közelített. De a két leány — a rajzoló s a szép Julia — kit a körfal belső részén álltak, nem láthatták. Julia, fölgaskodva, áthajolt a körfal párkányán s borzadva nézett le az alatta lebegőre.

Theodolinda hidegen jegyzé meg:

— Bizonyosan megértette, a mit a virágról mondottál.

A másik leány, a magasban állva s előre hajolva, elfojtott lélekzettel kísérte a vakmerő ember mozdulatait. Julia, kendőjét tekeresbe fonva, önkénytelen nyujtotta le a párkányról, hogy a férfi, ha eltalálna siklani, belekapaszkodhassék. De az nem siklott el. Hideg vérrrel, biztosan, erős, izmos kézzel tartotta magát a párkány alatti kövön, mig másik karjával a virág után nyúlt. Kis hujja volt, hogy el nem érte. Még jobban meghajolt; alig egy pár hüvelyknyire volt kezétől a virág. Térdét egészen megörbítette; fogódzó kezét lassan csuszattatta alább a kövek hasadékán. Most elérte a virágot; erősen, biztosan megmarkolta, s tövestől kitepte. Szájába vette s lassan, vigyázattal visszagegyenesedve, mind a két kezével megragadta a fal párkányát s ügyesen, mint egy macska, föl-kuszott a köveken.

Még eddig nem pillantott föl. Most föl-emelte arcját, mely egy színvonalban volt a fal peremével; meglátta a szép olasz lány felé hajolt és őt remegve kísérő arcját. Egy percze csaknem érintkeztek arcaik, lehők összeolvadt.

A következő pillanatban átvette magát

a falon s a virágot a magas állványon álló leánynak nyujtotta.

— Oh köszönöm, szépen köszönöm — grazie molto... Hogy tehette ki magát egy haszontalan virágot ily veszőlynek.

Tagadó mozdulatot tett, mintha mondaná: semmi veszőly. De nem szölte; talán nem tudott angolul beszélni.

— De értenie kellett, a mit mondtam? Tud ön angolul?

— Egy keveset, signora. Az angol hölgy erszénye után nyult. A férfi tiltó mozdulattal utasítá vissza.

— Szolgálja, signora. E percében egy különös alak közelített; mint egy, az amfiteátrum romjaiból kiásott mumiá. A vén Citti volt, a hely őre, ki ezalatt végezve vásárlójával, helyére sietett, hogy Giuletta fölváltsa s haza bocsássa.

— Adja ide kulcsaimat, kedves gyermekem s menjen ki a kies ajtón; itt a kulcsa. Csak hagyja kérem a nagybátyjánál, ott megtalálom.

A leányka örült, hogy megszabadul s haza

NYOMA VESZETT! — A VIRÁG ALIG EGY PÁR HÜVELYKNYIRE VOLT KEZÉTŐL.

mehet. Átvette a kulcsot, módosan meghajította magát a hölgyeknek s megindult a kies ajtó felé.

(Folytatása következik.)

EGYVELEG.

* A korintheta csatorna, melynek kiépítéséről Türr tábornok a velencei földrajzi kongresszuson részletes tervet fog bemutatni, e terv szerint öt év alatt lenne készén, 48 méter mély és 6 méter széles lenne. A csatorna építését különben már számtalanszor terveztek. Legelőször Demetrius Poliorcetes három századdal a mi időszámításunk előtt, később Caesar, Caligula, Nero és a velenceiek. A jelen évszázadban 1826-ban Viret d'Aoust készített részletes tervet, de a görög kormány a költséget igen nagyra találta. Később 1852, 1859, 1869 és 1870-ben adtak koncessziókat e terv létesítésére, de mindig hiábán.

* Női tudóstársaság alakítását tervezte Anclore Hubertine nevű párisi gazdag nő. Szervezte egészen olyan lesz, mint a híres francia akadémiáé, azonban tagjainak száma huszban van megállapítva s az

egész intézménynek egyik főzeleja a nők egyenjogúsítása elvének diadalra juttatása lesz.

* Uj divat. Párisban most a napernyők fogóira akasztanak nagy természetes virágból készült csokrot, mig azelőtt a napernyő tetején volt ily virágdíszítés.

* A bambusz dús virágzását és a gazdag mango-gyümölcs termést a babonás indiaiak rossz jelnek tekintik s azt hiszik, hogy nagy betegségek és éhínség következnek utána. A jelen évben India nagy részében, különösen Jumnától Sultejig, mindkét tümemény szokatlanul kedvező mennyiségben fordul elő s azért a babonás indiaiak nagyon megvannak rémulve és a hatóságoknak intézkedéseket kellett tenni lecsillapításukra.

* Két híres csataköpfestő. Details és Berne-Bellecour, szintén lementek ez évben a francia expedícióval Tuniszba, hogy ott tanulmányokat tehesseken. Működésüket azonban a kellemetlen időjárás mellett még a tuniszi benszülöttek makacsága is nagyon akadályozta. A krumir foglyok kivétel nélkül ellene szegültek, hogy őket lefessék s rendszeren két katona tartotta őket és kezeiket hátra kötötték, midőn modellek gyanánt szolgáltak. Egy fogoly oly makacs volt, hogy fejét három francia katonának kellett tartani.

* Írland népessége a legújabb népszámlálás szerint 5,159,849 (köztök 2,522,804 férfi). Tíz év óta a lakosság 252,538 lélekkel apadt. Harminckét megye közül csak Antrim, Dublin és Kerry népessége szaporodott. Legnagyobb apadás van Ulster és Monagham megyékben.

A tengeralatti alagut Anglia és Franciaország között. Anglia a boldog országok közé tartozik, már azért is, mert határait nem kell félteni ellenséges hadak betörésétől. Védelmezi a tenger. Hanem most készül a calaisi csatorna alatti alagut a kontinens és Anglia közt, s öt év múlva szárazföldi összeköttetésbe lesz a brit sziget Franciaországgal. A «Times» az első, mely fölfedezi ebben a veszedelmes egér-utat. Aggódik, hogy néhány ezer katona, a kiket titokban egy csatorna-kikötőben összpontosítanak és hirtelen a kenti tengerparton tesznek partra, az alagut angol végét hatalmába ejtheti, ott magát elszáncolhatja s egy ideig birtokában tarthatja. Az alagut, melynek mindkét vége az ellenség kezei közt van, biztos utja volna a betörő hadnak s legénységét és hadiszereket folyvást lehetne rajta keresztül szállítani. A «Pall Mall Gazette» nevétségese nek találja az aggodalmat s azt mondja, hogy a csatorna medrét átfurni bajos ugyan, de rendkívül könnyű dolog volna az alagutat előtteni vízzel, vagy azt öt perczel a hadizenet után jól elzárni.

* Birminghamban nemrég hunyt el Mason José nevű szegény gyáros. Gyermekkorában valódi köldös, később vándorló csizmafoltzó és élelmi szereket kihordó volt. Majd játékszereket árult. Vagyonát acéltollak gyártásával szerezte. Jótékonyágáért bárói rangot nyert. Különösen nevezetes két alapítványa: egy felekezet nélküli árvaház, melyre 2,600,000 forintot költött s egy főiskola, melynek épülete 600,000 forintba s felszerelése egy millióba került. Ez utóbbit a város kezelésére bizta és felekezet nélküli jellegét kikötötte.

Ujonan felfedezett cseppkőbarlangok Krassómegeyében. Pontelly István és Szalkay Gyula tárnokok Krassómegeyében jártak alatt Kuptore falva mellett két rendkívül érdekes cseppkőbarlangot találtak, melyeket Tabajdy főispán és Inány szolgabíróról neveztek el. Mint a «Délmagyarországi Lapok»-ban olvassuk, az első barlang bejárása rendkívül szűk volta miatt fölőtte nehéz, de belől annál pompásabb látvány jutalmaz. Szébbnél-szebb cseppkő-képződmények, stalaktitek és stalaktitek, tornyok, kupolák és csipke-alakzatok váltják fel egymást. A másik Inány-barlang bejárása sokkal kényelmesebb, s 180 méterig egyenes irányban halad, de innen, mintegy 40 méternyi hosszban olyan szűk és alacsony, hogy csak csuszva lehet rajta keresztülhaladni, de túl e részen ismét öblössé táglul.

* Női tüzoltók. A württembergi Flötzingenben 42 lány csapatot föl tüzoltónak. Van egyenruhájuk és pléh-kannájuk, melyet a saját költségükön szereztek. A csapat vezetőjét a lányok a város házában maguk választják.

MAGYAR FÜRDŐK.

KORITNYICZA.

Mikor a közmondás: «Szeszélyes, mint egy színész», nyilván Franciaországban megszöletett, a nyári fürdőélet meg csak igen kevesek előtt lehet ismeretes. Mert különben a közmondás alighanem így alakult volna: szeszélyes, mint egy fürdővendég.

Mert hiszen a szeszély kiapadhatlan, sőt egyre növekedő forrása az izgatottság, mely a színésznőnél külső okokból, foglalkozása természetéből származik. E mellett a színész idegei lehetnek igen is erősek, sőt rendszerint azok is, azoknak kell lenniök, mert különben nem is lehetnének jó színésznők. A fürdővendég 9/10-ed részénél azonban ez izgatottság beteges állapot következménye; ha e betegség otthon nem is egyéb, mint amaz általános petyhüdség, mely 20—30 évig nagyvárosban való lakás után a legrhinocerosabb testalkatot is elfogja.

Egyiknek tüdyeje, másiknak mája, harmadiknak lépe, negyediknek emésztő szervei vannak inkább, vagy mindez összevéve valamennyire megtámadva. És már Byron megmondta, hogy a világfájdalmat, embergyűlöletet is valami ilyen testi fogyatkozásra lehet visszavezetni.

Igy állván tehát a dolog, egy ugynevezett fürdős tárczacikkben, melyek ivadja épen beköszöntött, valahány fürdőre készülődő olvasó, annyi különféle kérdésre ohajtatana feleletet kapni.

S ennél fogva azt hiszszük, sokkal helyesebben cselekeszünk a fürdői levelek írói, ha fellelő költői, vagy elménczkező humorizáló eszme-futtatások helyett az illető fürdőnek minél aprólékosabb, tárgyilagossabb leírását igyekeznek adni.

De aztán van még ezenkívül egy másik feltétele is a jó fürdői tudósításnak: az, hogy ne valamely fürdőigazgatóság, de a nagy közönség érdekében legyen írva.

A betegek számára az orvosok választanak fürdőt; a gazdag ember körutat tesz, utjába éjt husz-harmincz fürdőt is, és a hol neki legjobban megtetszik, ott letelepszik. Ezek nem keresnek utbaigazítást az újságokban. De van egy harmadik kategória is: azok, a kik nem betegek ugyan, de nem is különös kedvezzei a szerencse istennőjének, és mégis ohajtják szeret ejteni annak, hogy a nagyváros kánikulai gőz- és szennykőréből néhány hétre valamely kellemes üdülési helyre vonulhassanak.

Ezek számára igen elkelne egy fürdői Budeker, az utasítás és az illető helyiségek minden aprólékos körülményeinek leírásával; és hogy ilyesmi a mi mai étlap-szerű szükséglet-irodalmunkban még nem létezik, ezen valóban csodálkozhatunk.

E hiányt részintöröl némileg pótolni igyekeztünk eddig is annak, hogy időnként egy-egy nevezeteseb fürdőknek látképet és rövid leírását adjuk.

Érteszben főleg az ugynevezett égalji fürdőkre vagyunk tekintettel, mert ezek azok, melyek általánosab — mondhatnók egyetemesb szükséglet pótolnak. A nyári hőségben a «fenyvesekkel vadregényes» havasi, hűvös, balzsamos levegő magának a főváros, de a magyar Szahara bármely uri lakosának egészségére is jótékony hatású.

Hála a pazar természetnek, hazánk ilyenekben sem szegény. Égalji fürdőnek, már a mi a levegő jóságát, a táj szépségét, tehát a termé-

szeti adományt illeti — a kerek világot alkalmasabban nem találhatni, mint a nem egy zárt völgykatlanban de nyílt havas oldalán, 3200 lábnyi magasban, és közvetlenül a közel 9-edfél ezer lábnyi magas csúcsok alján fekvő Tátra-Füred.

Erről mult évi folyamánkban meglehetősen kimerítő leírásokat adtunk.

Koritnyicza, melynek rajzát ezennel bemutatjuk, nem szorosan, illetőleg nem csupán égalji, a mennyiben valóságos ásvány-gyógyfürdő, sajátlagos gyomorbetegnek számára. De előnye épen abban áll, hogy egyszerűen égalji fürdőnek is alkalmas. Kevés fürdő van nemcsak hazánkban, de Európában, mely ennyi előnyvel dicsekedhetnék.

Mert még ugyis mint ásványfürdő, szinte két külön fürdőt, a marienbadit és franszbadit egyesíti magában. Forrása, mely szintoly hatású a gyomorhurut ellen, mint a marienbadival rokon fürdők, a mellett azzal a sajátlagos vízzel, hogy nem gyöngíti el a beteget kizárólag olvasztó hatásával, mint ez utóbbiak, melyek után a franszba i vagy más vasas vizek javallatnak utógyógyomóddul, mert a koritnyiczi víz egyszersmind kellően erős adagban vasat is tartalmaz, tehát egyszerre végzi a tisztító és edző gyógyvizz föladatát.

A mellett pedig 2400 lábnyi magas fek-

hogy az is van olyan, mint a fővárosi polgári vendéglőkben. A választék kisebb, mint például a Szikszayban, de egyébkint minőség és árakra nézve ugyanaz. A kávé nem közéleti ugyan meg a kiválóan jeles stajeroszói, például a rohítsi kávé, de az is bizonyos, hogy jobb mint a budapesti kávéházak bármelyikében.

Jó zene is van, jó kedv is van; táncz, vigalom, tombola, mint másutt; de van rend is; az éj nyugalma biztosítva van, éjjeli zenével, tívornyával egyeseknek az egész fürdőközséget háborítani nem szabad. A mit nem minden magyar fürdőről mondhatni el.

Legalább így volt ez már ezelőtt hat évvel, mikor alólirott ott időzött. Azóta pedig igyegebül lehet, hiszen a divó haladás talán sehol nem oly gyors hazánkban, mint fürdőintézetekben, az igaz, hogy eléggé biztatólag pattogtatják is fölöttük kieresztett ostarikat a kor-szellem gyorskoecsisai — a hirlapírók...

V. J.

A VÁLASZTÁSOK A FŐVÁROSBAN.

A reménykedés, a láрма és zőrej napjai (alkalmasint a «tiz nap» lesz elfogadott neve) csaknem teljesen elmúltak. A győztesek lobogóit lengeti és tépi a szél. A falak mindenféle színű plakát-rétegeinek egy-egy töredéke, jó magas helyre illesztett és megmaradt falragaszok, bizonyos archaeologiai komorsággal emlékeztetnek nekve, melyeket a megválasztottak lajstromában nem találunk, s melyek még nem régebben az «éljen»-harsogás intonálására annyira hathatóság valának.

A kokárdák eltűntek a kalapok mellől, s a lelkesült, izgatott és neki vörösödött arcok rendes vonásai visszatertek, ép úgy mint az utczák nyugalma, melyek együtt lükettettek a bizottságok gyűhelyeivel, a tisztelt választók által kiválasztott sörházzakkal, korcsmákkal és kertekkel, a hol a kerület szive dobozott, dagadt és lázkat idézett elő.

Egyébiránt — a budapesti választásokról lévén szó — ne beszéljünk valami lázról. Nem úgy volt most, mint hajdanában. Az egész választási idény alatt ugyszólvá csak két utca őrizte meg valamit a régi arculatból, a király-utca és a soroksári-ut, melyek igényt tartanak, hogy Budapesti kortes-utczáinak neveztesenek. Itt mindig nagy a zászló-harcz; zászló zászló mellett és egymással szemben felelgetnek lomha és vidám szárnylobogtatással egymásnak, s mutatják teleirt fehér bordójokon, hogy ki a vivát. A két legartakább utca. De a király-utca sem a régi többé. Ugy járt, mint a hosszában ketté metszett pipaszár. Mióta a Terézváros két kerületre oszlott, s a király-utca lett a megosztó vonal, a zászló-harczra nincs meg a kellő pozíció. A szemközti oldal közönyös, tehát kitűzhetnek ott akármily nagy lobogót, a túlsó házból nem igyekeznek ellenuloyozni egy másik akkora, vagy még nagyobb lobogóval. A választás napjára is ketté van osztva. A városrészt mind a két kerületre e hosszú utczában szavaz, egyik (a VI-ik kerület) a templom mögött, az iskolaépületnél, másik (a VII-ik kerület) az utca legvégén a lövöldnél. Ezt a túlterhelést igen nyugodtan viselte az idén a király-utca.

E választások alatt néha úgy tetszett, mintha a választás nem volna egyéb, mint hogy barátok és tisztelőik által barátok és tisztelőik engedjék magokat rávenni polgártársaik bizalmának elfogadására, s a polgártársak kétféle oszol-

BARABÁS M. FESTMÉNYE UTÁN

KORITNYICZA

MEZSEZTÉL, MORELLI J. BUDAPEST

Választási mozgalom az utcasarkon.

költöztek Budáról, mert akkor aztán csakugyan oda Buda.

A kanyargós szűk utcák kis házai könnyen kaput nyitnak a szép szónak. Tudni kell velők bánni. A budai iparos, szatócs, vécselező, a sváb nagyon lelkesülő osztály. Persze, vezetni kell tudni a harcban.

A svábok — kiknek kedveért mindig gondoskodni kell trombitás zenekarról — többnyire szőlősgazdák és fuvarosok. Ó-Budán is sok lakik közülük a jótékony változatoságot vegyitene (sötétkék magyar nadrágot, rövid ujjast viselnek) a szemita típus közé. Rajzolóknak egy csoportban mutatja be őket a III. kerület (Ó-Buda) izgalmai közt.

Semmi sem szokatlább, mint Buda felső részének utcáin azok a négyes fogatok, melyek a választások alatt oly iszonyúan fölkaparják a meszes port, azután a kevesebb fogatu kocsik, szalagos sorényű lovakkal és a kocsikban annyi választóval, a mennyi csak elfér. Mert itt az év minden szakában a rozszant bér-

kosikon és cizemgő omnibuszokon kívül csak a magas kassal ellátott sváb szekereket, kőszállító és fuvarvívó szekereket lehet látni.

Persze, hogy a Duna innenső részén már nagyban megy minden. Itt a választás intéző elemei fekete kabátot viselnek és az uri fogatok csak a lobbogók által valnak feltűnővé. A harcban részt vesznek a hírlapok is. Hetek előtt a pártok minden mozgalmáról írnak, s az egész ország előtt föl van tüntetve a derék, kitűnő polgárság, mely bizonyára meg fogja mutatni, hogy az alkotmányosság mily magas színvonalán áll és hogy mily méltó a szabadság gyümölcsének élvezésére.

A katonaság kora reggel kirukkolt a választási helyekre, melyek mind úgy vannak kiszemelve, hogy több oldalról meg lehessen közelíteni, s a pártok más-más oldalról járuljanak az urnához. Szokás deszkával is elválasztani a szavazóhely előtti utcát, miután a pártok a magok zászlója alá gyűlnek, s ekkép egymástól a programmbeli örvényen kívül még egy rendőri fal is elválasztja őket.

A katonaságnak nem akadt dolga. A választást sehol sem dőngették. Egy kis kavargás a Ferencvárosban történt, az is csak lármára. A katonaság megmutatta, hogy szuronyok is léteznek, de csak távolról ragyogtatta.

A VI. kerületben a terézvárosi templom mögötti iskolánál dőlt el a Busbach és Helfy közti küzdelem. A Terézvárosban most szintén ismétlődött a korábbi választások tapasztalata. Itt az utolsó óráig nem lehet biztosan tudni, kinek van nagyobb pártja. Még a szavazás pillanatában is történik zászló-csere. Jókai egy időben váratlan többséget nyert, más alkalommal pedig meglepő kisebbséget maradt. Helyének szintén nagyobb pártot jósoltak, mint a mennyi mellette állt. A király-utcai templom s mellette a nagymező-utcai díszes iskolaépület környéke s a szomszédos utcák néhány óráhozát ezuttal is élénk képet mutattak, s egy ily pillanatot lesett el rajzolóknak.

A lövöldnél kezdődő városiigeti gesztenyefasor igen kellemes árnyat nyújtott a kirendelt katonaságnak egész napi pihenésre; magánál a lövöldnél csendesen folyt a választási aktus. Előre látható volt, a mi történt: Hoffmann Pál győzelme Breslauer Gottfried fölött.

Pezsgőbb kép tárult föl a lovarda és a Köztelek környékén, a hol a Józsefváros és Ferencváros vívta az alkotmányos harcot.

A lovardában három párt mérkőzött, s e szerint három oldalról várta a szavazókat. A lovarda a muzeum mögött áll és térs utca választja el. Annak közepén ott volt a tilalom-

fal. A muzeum-utca felől álltak a Szilágyisták, a Sándor-utca felől a Csepregysták. Az ös- utczára nyíló kert felől a Mudronyisták mentek szavazni. Már esti 10 óra mult, mikor a választási elnök kihirdette, hogy a három jelölt közül Szilágyi Dezso választatott meg egy szótöbbséggel a beadott szavazatokból. A diadalmas eljenzések még éjjelkor is hangzottak a Józsefvárosban.

A Ferencvárosban az országos gazdasági egyesület épületében, a «Köztelek»-ben szokott eldőlni a jelöltek sorsa. Nagy érdeklődést várta az eredményt. Mindig kemény harc szokott itt lenni. A főváros legmagyarabb része állja a küzdelmet. A dohány-gyár, a vámpalota hivatalnokai jelentékeny számot adnak egy csoportban, és ellenek kezdtek óta van annyi, hogy a győzelem minden választásnál csak néhány szótöbbséggel szokott állni s előre sohasem lehet tudni, melyik fél javára billen a mérleg. Most b. Kemény Gábor miniszter 27 szótöbbséggel győzött Thaly Kálmán fölött.

Ne feledjük el megemlíteni a fővárosi mindenféle mozgalmak egyik tipikus jelenségét sem, a gyermeköket, a kik ott vannak mindenütt, a hol tömeg képződik, akár a katonai zenekar gyűjti össze azokat, akár pedig a választások lengő lobbogói. Elevebb, vidámabb lénye nincs az utcáknak, mint a mesterinasok, kik a műhely kemény fegyelme után itt élvezik a szabadságot, s a nap minden részében fölhalálhatni, mert mindig küldetésben futkároznak. A közvéleménynek igen éles hangu tolmácsai és az eljenzéseknek elrekedhetetlen terjesztői, fentartói. Az utcák tücskei a nagyvárosias mély morajban, s mindenkor egész önzetlenül csatlakoznak a diadalmas feléhez, kinek plakátjait még az előbb letépdették.

A MAGYAR SZINÉSZET VISZONYAI EZELETT FÉLSZAZADDAL.

HORVÁTH GYÖRGY agg színész elbeszélése után közli: EGERVÁRY P. ÖDÖN.

II.

(A dunántúli színjátszó társulat a pesti nagy német színházban. Komlós társulata Kecskeméten, Tóth Jánosé Félegyházán. Nyelvpallérozók vagy komédiások? Egy zsák története.)

Az 1833-ik évben Komlós Ferenc, az akkor még csekély számban működő magyar színigazgatók egyik legjelesbiké, szüret előtti őszi időben Székes-Fehérvárt tartotta előadásait; és miután hosszas ottléte alatt a közönség színházajáró kedve lankadni kezdett, társulatát a téli évszakra máshová kellett szállítania.

Az ut Pest felé vitt, hol a társulat erejében bizó Komlós fölvele magában, hogy néhány előadást megkísérel s az akkori pesti német színigazgatóval: Grimmel alkuba bocsátkozott. Sikertől is neki a Magyarországi fővárosában Thalia temploma fölött uralkodó német igazgatótól az engedélyt három előadásra kinyerni, a jövedelem felét ajánlani neki.

Komlós egy héttel előbb küldte el Fülöp Jánost Budapestre a színlapot kinyomatni és zajt ütni.

A nagy falragaszok Komlós Ferenc Székes-Fehérvár és több vármegyék által pártolt színjátszó társaságának Pesten leendő föllépését hirdették. Az első előadásra «Szapári vagy Budavár bevétel» című dráma Birchpfeiffer Karolinától volt hirdetve, melyet azelőtt nem rég maga Komlós fordított le magyarra, s így mint egyedül birtokában levő újdonságra nagy jövedelmet remélt.

Ugyanezért tartotta előadásait a budai várszínházban a pestnegyri alispán Földváry igazgatása alatt az első magyar színtársulat, mely a már épülőfélben levő pesti nemzeti színház személynéknél lőn kizemelve. Itt képződtek s fejlődtek a későbbi nagy művészek, ugymint: Egressy Gábor, Lendvay Márton, Bartha János, Szentpétery Zsigmond, Fánecy Lajos, László József, Megyeri Károly, Lendvayné, Laborfalvy Róza, stb.

Komlós társulata Székes-Fehérvárról a fővárosba érkezvén, Budán az «Arany percz» fogadóba szállott, hol a falon függő színlapot megpillantván Komlós, szeméinek hinni nem akart, a budai várszínházban «Szapári» előadá-

sát látván hirdetni. Legott elküldött egy pár fiatal színészt a színházba, hogy a valóságól személyesen győződjenek meg. Horváth György harmadmagával fölvetvén, még egy pár felvonást a darab végéből megláthattak, s Komlósyt annak valóságáról meggyőzték, a ki ugyancsak törte az esztét rajta, hogy vajjon ki orozta el tőle a darabot, annyi kárt és bosszúságot okozván neki, miután ő ezzel, mint újdonsággal remélt a pesti nagy német színházban föllépni.

E darabot pedig, Kiss János, Komlós su-gója kerítette a budai színészek kezére, kik azt kiszámításból adták ép akkor elő, mikorára a székesfehérvári társulatnak Budára leendő meg-érkezését várták.

Pár nap mulva a pesti német színházban is színre került «Szapári» Komlósyt által elő-adva, még pedig előkelő fényes közönség előtt. A szufolt házban a darab igen jól sikerült. A czimszerepet az akkor hirnev magyar színművész s kitűnő szép külsejű Tóth Pista, Hamza béget Komlósyt, Zulimát Bözörményi Johanna (a későbbi Abday Sándorné), Bathányit Fánecy Lajos, a parasztot Nagy György, (kit a budaiak aztán magukhoz csaltak), az énekes pórt Csigó Lajos személyesítte.

Ez előadásom annyira megtetszett Tóth Pista játéka s kitűnő szép színpadi alakja, hogy Földváry alispán a közhajnak engedvén, őt a budai színházhoz mint a leendő nemzeti színház tagját szerződöttni akarta, de az sehogysom volt reábirható, a kínálkozó szerződését lábbal tiporta, mignem később a 60-as években a legnagyobb nyomorba jutott, melyből őt a nemeslelkű Prielle Kornélia ragadta ki, több éven át élelemmel, szállással és ruházzal látva el. Midőn azonban már fölötte elnyomorodott, a pesti agy-gyámodlába helyezték el, hol 1876-ban agy korában el is halt.

A budai várszínházban Szapári szerepét az akkor már szép fejlődésnek indult s reményre jogosított idősb Lendvay Márton, Hamza béget a szép érzhangu Bartha János, Szapárinét a híres Kántorné, Zulimát Lendvayné-Hivatal Anikó játszta. Itt tehát kitűnő erők működtek.

Azonban, mint mondták, Komlósyt előadása is jól sikerült a pesti nagy német színházban, de az előadás nem ment végig mind bosszuság nélkül. Ugyanis Horváth György mint kezdő színész a török katonáknak öltözött statisztacapatot vezetve s a játék folyamában utközni kellett a magyar vitézekkel. Természetes, hogy a török katonának mind el kellett esni. A rendező megadta a kellő utasítást, figyelmeztetvén Horváthot és a törököknek öltözött katonákat, hogy a szín mélyében essenek el, nehogy változás alkalmával a függöny előtt maradjanak fekvé, miután akkor még az az általános szokás volt minden színháznál, hogy a változás a közönség személtárára történt, s az első függőnyt változóskor le nem eresztették.

A statisztacatonák azonban annyira fölhevültek a harcban, hogy az adott utasításról megfeledkezvén, előrerontottak s Horváthot is magukkal ragadták, a kinek szintén el kellett esni.

Komlósyt legott észrevette, hogy most a változás függőnye mindjárt rázúban Horváthra s a többi 3-4 künmaradt s elhullott katonára is. Rémtünet elkiáltotta magát: «Hozzátok ki hamar azt a kölyköt (Horváthot), nehogy a függöny agyonüsse.»

E szavakat s a már leereszkedő függöny csiganyikorgását hallván Horváth, annak dacára, hogy már meghalt, ijedten fölugrott s az oldalfalak felé indult, de midőn vele szemköt meglátta Komlósyt, hogy öklével fenyegeti, hirtelen megfordult s ellenkező oldalra osont el a közönség nagy kacajja között. Ugyanez történt a szintén vele egy irányban fekvő négy katona-statisztával is.

A második előadás «Bartholomeo Caramanno tengeri rablók fejedelme, vagy a kurczolai szüzek elrablottsága»; a harmadik «Negyven rabló» volt. Mindannyiszor megtelt az óriási nagy német színház, a közönség meglegedetten távozott s az anyagi siker sem maradt el.

Komlósyt társulata Pestről eltávozván, Kecskeméten meleg fogadtatásra talált. Miután e városban mindaddig olyan nagy s oly jó erőkből álló színtársulat meg nem jelent; minden előadásra megtelt a nézőter; csakhogy szűk volta miatt nagy jövedelmet nem nyújthatott.

Ezalatt Tóth János színigazgató, a ki 8-10-ed magával Félegyházán játszott, Kecse-

metre rándult, tagokat fogdosni, elcsalni az akkori bevett szokás szerint. Természetes, hogy nem előkelő, hanem csak fiatal, kezdő színészekkel mert szöbba állani, azt az ajánlatot téve, hogy az ő társulatánál nagyobb, elsőrendű szerepeket játszhatnak, hogy haladniok lehet s rövid idő alatt előkelő színészekké képezhetik ki magukat.

E kecsgetetés hatott. Tóth János nem fáradt hiába, Horváth György és Moldvai kedvet kaptak, annál is inkább, mert az új igazgató egy-szersmind tizenöt ezüsthuzas előleget ígert nekik fejünkint, mi az akkori időben nagy összeg volt.

Az elszegődött két fiatal színész tehát felmondott Komlósyt, s várta a harmincz huszas megérkezését jó ideig. De azt Tóth János elfeledte megküldeni, s végre is mindaketten szállásaikon hagyván holmijukat, gyalog indultak Félegyházára.

Moldvai igen finnyas természetű levén, a gyaloglás nagy terhére esett, s zugolódni kezdett; de im utánok vágat egy négylovas kocsit, s midőn elérte őket, a gazda lovait megállítván, büszken, de jószívuileg mondá: «na! üljenek föl szaporán!»

Látszott, hogy mitsem kíván tőlük fuvarbérben, mindössze nagy dohányzacskóját nyújtá hátra az egyiknek, s pipáját töltette meg vele, míg a másiknak pedig aczelt, kovát és revetaplót, hogy tüzet csiholjon ki neki; de őket is kínálta egyszersmind, hogy töltsenek és gyujtsanak rá.

Már jó darabon haladtak, midőn egyszer csak azt kérdé tőlök: «hát ugy-e, maguk egyszer-tesre mennek szuplikációra?» kecskeméti diákoknak tartván őket.

— Nem bizony mi, hanem Félegyházára megyünk. — lőn a válasz.

— Hát aztán mi járban vannak? — folytatá kérdését a kíváncsi pörgözda — e szerint maguk hát nem is tanulók?

Horváth erre azt felelé: «Mi bizony eleget tanulunk.»

— De hát mégis kicsodák s miféle fajta emberek maguk? — kérdé nyugtalan kíváncsisággal.

Moldvai hangnyomatékkal mondá: «Mi nyelvpallérozók vagyunk.»

— Ugy hát az isten éltesse magukat, — szólt a kocsigazda. — De hát hogyan pallerozák a nyelvet? Azt szeretném én tudni.

Moldvai e szavakkal fejté meg: «Hát tudja bácsi, mi magyar színjátszók vagyunk.»

— Hát aztán mi már az? — yeté oda kissé fölindulva a puszták egyszerű fia, — egyszer nyelvpallérozók, most meg már magyar színjátszók? Hát még sem tudhatom, hogy mi-félék?!

Erre Horváth elvesztvén türelmét ingerülten mondá: «Hát ugyan mit nyagat bennünket annyira kigyelmed, hogyha már olyan nagyon tudni akarja, hát mi magyar komédiások vagyunk.»

Már ezt csakugyan megértette a paraszt s lovait megállítván, nem épen barátságos hangon mondá: «Szálljanak le! komédiásokat nem viszek kocsimra.»

A két színész legott engedelmessékedett, a pör pedig közébe cserdített a lovaknak s elvágatott.

Moldvai neki esett Horváthnak, s ugyancsak korholta őszinteségeért, mert most már ismét gyalogolnia kellett, mitől a háta borsózott, egyre zugolódván, mignem pajtása már jó távolról valami fehér tárgyat pillantván meg, mindkettejök figyelme odairányult, s midőn közelebb értek, látván, hogy a földön egy zsák hever, Horváth azt kérdé Moldvaitól, hogy ha buza van benne, mit csinálnak vele?

— Bámom is én akarmit, — válaszolt egykedvűen a kérdett.

— Hát ha zab van benne, elviszszük-e?

— Nem viszem biz én, — szólt Moldvai. Odaérve, azonnal észrevették, hogy abban nincs buza, sem pedig zab, hanem valami más. A zsákon «K. k. dragoner Regiment» fölírás állott, s fölül a szája ólompecselt volt megerősítve. — A k. k. betűk értelmét sehogy sem bírták megfejteni.

Horváth tehát a zsákot fejére emelvén, mindaddig vitte, míg el nem fáradt, azután rátkmálta társára, a ki gőnyedezve czammogott előre, s midőn észrevette, hogy a háta mögött

haladó pajtása neveti, mérgesen ledobta a zsákot e szavakkal: «nesze! vidd magad!»

Egyéb tehát nem maradt hátra, hanem Horváth becipelte a zsákot a legközelebbi tanya-nyára, a hol csak a tanyásné volt honn, és szólt:

— Asszonyom! mi e zsákot az uton talál-tuk; legyen oly szives, tegye el; majd egy pár nap mulva elővünk érte.

Ezek után utjokat folytatván, esti nyolczkor Félegyházára értek, a hosszas gyaloglástól kimerülve. Miután ez estén nem volt előadás, a fogadóban senkit sem találtak a színészek közül s jó ideig vártak reájuk, mialatt a színtermet is szemügyre vették. Ugyancsak le lettek hangolva. A helyiség igen szűk, a színpad mélysége hat deszkaszál s legfőlebb egy láb magas volt; az előfüggöny kék papír ól össze-ragasztva, s arra sárgafölddel kifli-alakok voltak mázolva.

Nagysokára megjött Tóth János, az igazgató, Ieda Sándor, Lőrinczi Samu és Mihálo- vics Miksa, még pedig az utóbbi dragonyos lo- vagló nadrágban s felöltöben (fehér frakkban), a min az ujonnan érkezett tagok nem győztek csodálkozni.

Legott következett a kedélyes lakoma, a fölavatás, mialatt Moldvai utikalandójukat elbe- szelte, hogy tudniillik zsákot is találtak, de nem tudják mi van benne.

Mihálovcics Miksa a dragonyos egyenruhás színész legott szakértőleg szólt hozzá, ugymond: «a zsákban nem lehet más, mint egyen- ruha, vagy pedig zsákok.» Ekkor tudta meg Horváth és Moldvai, hogy Mihálovcics még nem rég dragonyos-káplár, különben igen életrevaló derék fiú volt, ki ezelőtt Bosko bűvészes ut- azott a nagyvilágban, sok előkelő városban for- dult meg, s a hirnev mestertől, természetes ügyességénél s hajlamánál fogva, sokat elsajá- titott és tanult, mignem a színészethez ment, azzal a reménnyel, hogy mint komikus a köz- zönség kedvét megnyeri, s mint színleposztó tág ismereteket szerez, azonkívül az előadás után és szünetelő napokon a fogadóknak, korcs- mákban és kávéházakban a bűvészetet gyakor-olja s háromszoros pénzt keres. Tervében nem is csalódott. Ekként tett és célt ért, mert sok pénzt szerzett.

Másnap Tóth János a még Kecskeméten ígért tizenöt huzsart Horváthnak s Moldvainak fejenként kiszolgáltatta, s Horváth rögtön visz- sautazott Kecskemétre egy hetivásárra oda- menő félegyházi kocsin, hogy az ott hagyott podgyászt s az utközben a tanyásnéval maradt zsákot elhozza. Annak kiadását azonban a már akkor honn levő gazda kereken megtagadta azon ürügy alatt, hogy miután azt az ő földjén találták, tehát e zsák az ő tulajdona. Hasztalan volt Horváthnak minden érvelése s vitatkozása, mert a megcsöknyösödött kapcsi paraszt a nála letétemenezett jószágot ki nem adta.

Horváth visszatérvén Félegyházára, az esetet elmondta, mire az igazgató fölshajtvá, e szavakra fakadt: «Istenem! hogy ha csakugyan zsákok volnának, milyen jó előfüggöny lenne belőle!»

Erre Mihálovcics azt mondá: «Tudja mit, Tóth ur! áldozzon egy bankó forintot, vagy legfőlebb huszonöt garast, s én a zsákot el- hozom.»

Az igazgató ráállott. Mihálovcics ugys katona-lovagló nadrágot viselt. A színész-ruhá- tól kivett egy vereshajtokás fehérkatona-frak- tot és katonasapkát, azután egyik ottani káplárba- rájától elkérte kardját s az akkor viselni szok-ott szíjjas mogyorófa káplárbotot, és Horváth társaságában kocsira ülven, a mondott tanya felé indult. Utközben figyelmeztette Horváthot, hogyha a tanyán durván fog vele bánni, föl se vegye, mert csak ily módon érhetnek elélt.

A tanyára érkezvén, szörnyű mogorva, zord arcot vágott s «mord sapperlott Donner und Wetter» németesen ejtett szitkok közt szólt elő a gazdát, s a nála hagyott zsák kiadását előadni parancsolá. De a megátalkodott paraszt mindent tagadott, sőt még azt is, hogy Horváthot valaha látta volna. Mihálovcicsban azon- ban emberéret talált, mert az nem tágtíván, a tanyásnak nyaka közé szóttt néhányat a ke- mény mogyorófa pálczával s egyszersmind Horváthhoz fordulván, szidta erősen, a ki féltelm- tettetvén, a dühbe jött káplár urat szílneg engesztelte. Mihálovcics azonban egyre tombolt

és zajongott, s e közben rárá sújtott a makacs tagadóra.

A nagy zajra előrohant a tanya neje rémület és sírva esedezt káplár urannak, hogy a férjét ne bántsa s el ne vigye magával, hagyja honn és majd ő a zsákok előteremti. Elő is czipelte a jászából, a havó elrejtette.

De a furlangos Mihálovics meg nem elégedett ezzel s ugy okoskodott, hogy itt egy kis anyagi hasznót is lehet húzni, t. i. a megremült pór-pártól valamit kiszípolozni. A tolvaj tanyást tehát, — elővéve a már előre készített hurkot, — meg akarta kötni, kocsiára ültetni, azzal ijesztvén meg őt, hogy: „most már a sok költség meglenni, mit fog mondani a Herr Obrisz, Donner-Wetter und saperlot! — kend jön velem, kapni ötven bot!”

A szegény megremült parasztnak a haja is az égnek állott, kezét tördelve könyörgött ne-jével együtt s alkudozni kezdett, migsem végre kilencz ezüzt huszast számlált le neki. Az aszszony ezalatt nagy tál rántottát készített sült szalonnával, végre a gazda lóra ült s a csardából két kulacs bort hozott, hogy a mérges koca-nát kiengesztelje. A két szinész tehát kedvére lakmározott s jót nevetett a markába.

E nélkül ugyan el lehetett volna a tanya. Félegyházasi érve, ez eset titokban nem maradt s a hatóság tudomására esvén, a talált zsákok tartalmával együtt át kellett adni.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

„Nauzikáa“, Homér Odüsszeájának hatodik éneke, fordította dr. Csengeri János. Az Odüsszeának, e bájos költeménynek, legbájosabb része kétséggel kivül a hatodik ének, hol a tengeri vérszótól hányt bujdosó Odüsszeusz, a tört hajóból partra vetve, a kedves szigetére menekül s ott Nauzikáa, a kedves királyleány által, ki kelengyéje fehéreműt mosatta a parton, vendégszeretleg fogadva, a királyi udvarba menekül. A homéri époszoknak modern alakban, egyébránt hí fordításában, a mai ízléshez közelebb hozatala s a nagy közönségnek is élvezhetővé tétele: mindenesetre méltánlandó iegykezet. Csengeri azonban a modern formát, tizenegytagu sorokkal, nem szerencsésen választotta. Mennyivel megfelelőbb a homéri hexameternek a magyaros alexandrin, melyet Bakscay és Szász Károly használnak. — A füzet külön lenyomat a besztérezében kir. kath. főgymnázium értesítjéből.

„A párba“, szimfé egy felvonásban. Irta Porzolt Kálmán. A fiatal szerző ez első drámai kísérlete a nemzeti színpadon is megfordult s ha nagy sikert nem aratott is, becsülettel megállta helyét. Alapalmazója jó; de drámaiságának árt, hogy a bonyodalom a szinfalak közt esomózik s oldódik meg, míg a színpadot hosszu okoskodások tartják elfoglalva. Az alakok (mert még nem jellemek) rajzában a szerző tehetséget mutat, nem jövőjétől jobbat is reméltet. A kis darab a „Nemzeti Színház Könyvtára“ 139-dik füzetként jelent meg Pfeiffer F. kiadásában s ára 40 kr.

Füzetes vállalatok. A Révay-testvérek füzetes vállalatából, Kreitzer Gusztávnak a gr. Széchenyi Béla ázsiai utazásáról szóló művéből az 5-ik és 6-ik illusztrált füzet hagyta el a sajtót. Ára egy füzetnek 30 kr. — „A novellák“, Schweiger-Lerchenfeld műve, fordítja Brankovics György, kiadja füzetenként Mach és társa; 10-ik füzet, melyben a japán nőkre vonatkozó rész végződik s az ausztráliai kezdődik; ára egy füzetnek 30 kr. — Mehnert kiadásában megjelentek: a „Föld és népek“, Hellwald munkája, dr. Toldy László fordításában; négy újabb füzet (43—46), számos képpel; ezekkel be van fejezve a második kötet, s azzal Afrika, Ázsia és Ausztrália ismertetése. Az első kötet ára díszkötésben 7 ft 50 kr., a másodiké 6 ft 50 kr. Egy-egy füzet ára 30 kr. — „Nepzserui orosi tanácsadó“ szerkeszti dr. Zifrer Károly, 16-ik füzet, melylyel az első kötet be van fejezve. A kötet ára 5 ft, egy-egy füzeté 30 kr. — „A magyar-francia szakétkönyvből“ a 9—10 füzet kerül a közönség kezébe. Az egész mű 24 füzetre van tervezve, szintén 30 krajczáros füzeteken jelenik meg.

Folyóirat. A „Ménök- és Építész-egylet Közlöny“ május-juniusi füzetében két értekezés van: „A halak tenyésztéséről“, több ábrával Kriesch János-tól. „A volt tiszavideki vasút „Kaba“ nevű lokomotívjának átalakításáról“, (ábrákkal) Kovács Páltól. Ezenkivül kisebb költeményeket találunk.

Szepe-Szent-Györgyön egy füzetben megjelentek Jókainak azon beszédei (összesen négy) me-

lyeket a választások előtt Háromszéken tartott. A 69 lapra terjedő füzet külön lenyomat a „Nemere“ című lapból.

Uj zeneművek. Rózsavölgyi és társa kiadásában megjelentek: „Rózsa csardás“, kedvelt dallamokból zongorára alkalmazta Nagy Zoltán. Ára 60 kr. — „Ot magyar dal“, szövegével együtt szerző zongorára énekhangokkal alkalmazta Márk Géza. Ára 60 kr.

A nemzeti színházban június 30-án végződtek az előadások a „Fekete dominó“ operával. Julius 1-én és 2-án a szími iskola operai vizsgálata folyt. A színház augusztus 11-ikeig zárva marad. Szűnőd után az öt első este a régi eredeti színművek sorozata lesz, ily rendben: aug. 11-én nyitányul a „Béla fútása“ s „A filozofus“ Bessenyeitől, 12-én „Mátyás király“ Szentjóbfi Szabó Lászlótl, 13-án „Az esküvés“ Gombostól, 14-én „Irene“ Kisfaludy Károlytl s 15-én „Szerelm és champagne“ Gaál Józseftől.

A népszínház a múlt héten egy oceánontuli terméket mutatott be, Amerikából való operettet: „A Pannifor kapitány“ cím alatt. Irta W. S. Gilbert, zenéjét szerzerette Arthur Sullivan. A leggyöngydarabok közé tartozik, a minót eddig a népszínházban előadtak. Voltaképen úgy látszik, hogy matróz-közönség számára van írva, mely nem sokat vár a színpadtl s nagyon megelégszik, ha magát látja ott s dalokat hall, ha még oly fanyar ízűeket is, mint ez. A szövegben nincs semmi mulattató, s az alakok sem érdekesek, úgy hogy a közreműködőknek mindössze egy pár ária jut, melyben hangokat kiintethetik s ezt Komáromi Mariska k. a. és Kápolnai sikerrel is tehettek. Kis közönség nézte az első előadást, s igen elégedett volt, hogy a darab rövid és hamar végződik.

Képzőművészeti hírek. Munkácsy „Krisztus Pilátus előtt“ című legújabb műve a műcsarnokban csak a télen lesz kiállítva. A kép Párisból először Bécsbe és Bécsből jut hozzánk, s így indul diadalutjára. A kép tulajdonosa Sedelmayer párisi műfúr, kívül Munkácsy-nak szerződése van. Sedelmayer megígérte, hogy Brozik híres lengyel művész „Kolombusz“ is Budapestre küldi. Bruck Lajos hazánkfiától, még az őszzel fogunk egy kiválóbb művet látni. Érdekes műveket írgernek az ősi kiállításra a hazai művészek is, kiket háromféle pályadíj hív versenyre. A képzőművészeti társulat igazgatója Perlaky Kálmán a kiállítás érdekében Brüsszelbe és Párisba utazott.

Rafael-másolatok a muzeumi képtárban. Hahn Antal Rafael vatikáni stanzái közül az „Attila Róma előtt“ cziműt is lemásolta s az már megérkezett a nemzeti muzeum képtárába.

KÖZINTÉZETEK ÉS EGYLETEK.

A magyar tud. akadémia június 27-én tartotta utolsó ülését a szűnődök előtt, Pauler Tivadár elnöklete alatt. Az wles tárgyat jelentések képezték.

Pauler bejelenté az akadémia küldöttségének eljárását gr. Károly István temetésénél. Ezután a Rómából visszatért Fraknoi Vilmos adta elő a folyó ígylet, legelőször is Gorove haláláról és végrendeletéről emlékeztvén meg. Gorove a megküldött végrendelete szerint az atya által tett alapítványt oly összegre egészíté ki, hogy annak évi kamatai 100 aranyat tegyenek. E díj csakis a magyar irodalom emelését czélzó pályakérdésekre tüzhető ki s ha az akadémia ezen törekvésétől eltértenék, az örök-hagyó örökösei intézkednek, hogy az alapítványt eredeti czéljának megfelelőleg elhelyezhessék. Az akadémia a veszteség felett érzett fájdalomnak jegyzőkönyvleg ad kifejezést, s a második osztály utasítja az emlékbeszéd megartására. — Az alapszabályok átdolgozására kiküldendő bizottságba az I. osztály Szász Károly és Gyulai Pál, a II. osztály Tóth Lőrincz és Tanárky Gedeon s a III. osztály Stoecek József és Szily Kálmán tagokat választotta. Az akadémia összes kiadványai a vatikáni könyvtárnak megküldetvén, a pápai államtitkár levélben köszöni meg a küldeményt, egyszersmind Fraknoi jelenti, hogy a pápa őt személyesen is megbizta a köszönet tolmácsolásával. A titkár jelenti még, hogy a magyar korona leírását tárgyzó munka a történelmi és archaeologiai bizottság felügyelete alatt készülvén van, egyszersmind bemutatja Raucher tanár színes rajzát a koronáról, mely most már kromolithografiai sokszorosítás végett Párisba, a Didó-czéghez fog küldetni. Még néhány kisebb jelentőségű ügy elintézése után az ülés véget ért. A legközelebbi ülés október 3-án lesz.

MI UJSÁG?

Stefania főhercegnő festseni tanul s tanítója Canon jeles művész, kinek a prágai királyi palotában rendeztek be szállást.

Koburg Ágost herceg betegségében jobb fordulat következett be. A herceget múlt hó 19-én már a végső szentségekkel is ellátták, s a beteg

elbucsuott családja tagjaitól. Neje Klementina hercegnő, fia Filöp herceg, leánya Klótild főhercegnő és veje József főherceg főtálya örökidek éjjel-nappal a beteg ágya mellett. József főherceg vette át az intézkedések vezetését, Filöp főherceg pedig a számos táviratra adott válaszokat. Junius 21-én este egy nyilatkozott az orvos, hogy a betegség jelei után a herceg reggelre halott. És midőn többszöri kérdésekre ezt ismételte, József főherceg szokott határozottságával azt mondta: „Akkor bizony a legveszedelmebb pillanat ez volt. Ettől fogva az erők növekvése mutatkozott. Csakhamar ismét váratlan rosszlélet állt be. A beteg vonatkozott bármit is emni, de később Klótild főhercegnő kezéből mégis elfogadta az ételt. Filöp herceg hétfőn a gyorsvonattal Budapestre jött, hogy a Margitszigeten lévő családját egy napra meglátogassa.

József nádor levele. Dorozmán egy ház padlásán véletlenül József nádor egy érdekes levelelre találtak, s a muzeumnak fogják elküldeni. Latinul van írva, s a nádor mint jász-kun kapitány Balajthy Vendel esküdtőhöz intézte 1828. szept. 27-ikéről keltezve. Ujjabb adat ez is a főherceg jószívűségéhez.

Terbe Erzsébet majsai hajadon ugyanis panasza ment a nádorhoz, hogy Bende Gábor elcsobitá, aztán hitlenül elhagyva őt, más gazdag leányt akar feleségül venni. A főherceg azért a levélben megbizta Balajthy Vendelt, hogy az „éhenys“ ügyben járjon el; menjen el Majsára és pirongassa meg a nádor nevében a hitlen ifjat, de egyuttal biztosítsa ki kegyéről, ha hibáját jóvá teszi s a leánnyal egy-bekel. Ez esetben a mellékelt husz aranyat is oda-adhatja a legénynek. Végül szigorú eljárást és kimerítő jelentést követel a főherceg. Az irat hátán a megbízott följegyezté, hogy az ügyet elintézte, mert Bende Gáspár az ő jelenlétében eljegyezte Terbe Erzsébetet.

A most látható üstökös a bécsi csillagvizsgáló intézet véleménye szerint azonos azzal, mely eddig csak a déli félgömbön volt látható. Pályája északibb magasság felé tartott, úgy hogy még eddig csak nappal volt nálunk a láthatár fölött, de már majdnem egész nap és egész éjjel az égbolt azon felén foglal helyet, mely nálunk látható. Magassága mindig nagyobbodik; néhány nap múlva egész éjszák át láthatóvá válik. Amerikából előre jeleztek közeledtét és Párisban már június 22-én észlelték. Amerikából megtáviratozták annak közelítő pályaelemeit is. Ezekből az látszik, hogy ezen égitest ugyanaz, a mely 1807-ben volt Európa egén látható.

A temesvári színházat a város át akarja venni a bécsi hitelintézettől. A színház összesen 283,000 frtjába kerülne Temesvár városának, melyet évenkénti 16,980 frtjával kellene törleszteni. Az évi tényleges teher azonban csak 7208 frtot tenne; mert a színház-épilet évenként 9772 frtnyi jövedelmet hoz. Reméljük, hogy a temesvári városi színházban a magyar színészeket minél szívesebben látják.

Kirándulás a felvidékre. Az írók és művészek társasága e hó 9-én indul az aggteleik, dobsinai és tátrafüredi kirándulásra, mely négy napot vesz igénybe. A résztvevőket külön vonat szállítja. Dobsina város mindent elkövet a szives fogadtatás érdekében. Az aggteleki barlang kivilágításáról Döller kárpát-egyleti elnök s Schlosszer Albert, a gömör-megeyi fiók-egylet elnöke gondoskodnak. A dobsinai jégbarlang tündéri fényben fog ragyogni. A barlang közelében regényes hegyesség között tartják másodnap a díszbédelt. A tátrafüredi kirándulások is felette érdekesek lesznek, ugyszintén a csorbai tóhoz való felvonulás. A kirándulások leendő részvételre az írói kör, a Kárpát-egylet tagjai s a budapesti hirlapok szerkesztősei június 4-éig írhatnak alá. Részvételi díj 10 frt az egész nagy körura. Idegenek 15 frtot fizetnek.

A dobsinai jégbarlangot évről évre többen látogatják, mind nagyobb hirre jutván a jégbarlang e legnagyobb sztraceni völgyben. Dobsina vasutállomástól kocsin 2 óra alatt, Poprádól öt óra alatt érhető el. A barlang belső berendezése nem hogy kívánni valót, minden érdekes pontjához jó deszka-pallón juthatni. A vendégek kényelmes elszállásolásáról és ellátásáról a jégbarlang közelében

lévő vendéglőben — mely új építkezések folytán az évben megnagyobbítottatt — gondoskodnak, azon okból, hogy több a német tanuló mint a cseh. Most tehát ezt az érvet azzal akarják megszüntetni, hogy elriaszák a német tanulókat. Ezek közül több a tanuló-egylet huszonötéves alapítására ünnepe-lyeket tartottak s a cseh tanulók a helyiség előtt több ízben rendeztek kravált, macskazenét és ablakbévérést. A legnagyobb kihágások a múlt hó 27-én történtek, mikor a német tanulók gózhajóval Kuchelbadba rándultak. A csehek utánok, ott beléjök kö-töttek, sörös poharokkal, majd meg közárporral dobálták, futykósokkal ütötték, úgy hogy többen meg-sebesültek, s a hajóra kellett menekülniök, de a közárpor középette csak egy rész tudott, a másik rész szerte futott. Mikor a hajó Prágába érkezett, ott már másik csapat várt kövekekkel. A rendőrség kocsi-ba rakta a németeket és úgy szállították be őket a városba, míg a támadók közül többsket befogtak. A verekedések az utcákon is megújulnak. A tanárok csillapít felhívást intéztek a tanulókhöz, s egyelőre megszüntették az előadásokat. A trónörökösre — mint képzelni lehet — igen kellemetlen benyomást tett a prágai német hajszá.

A szultánykiossági pór. Az Abdul-Aziz szultán meggyilkolásával vádoltak pórét jun. 28-án fejezte be Konstantinápolyban a törvényszék. E szenzációsi bűnyűben a letett Murad szultán is vádolva volt, a kit azonban — tekintettel lelki álla-potára — nem állították törvényszék elé. Hogy most egyszerre fölelevenítették e rejtélyes esetet, annak nemcsak az az oka, mert világos adatok jö-ttek napfényre, hanem az is, hogy a gyilkosságba Mihát pasát is be lehetett keverni, kinek annyi ellen-sége van, s ki az utolsó időkben mint kis-ázsiai kormányzó népszerű kezdett lenni, s félni lehetett, hogy visszanyeri a szultán kegyét. Hosszas tárgya-lás után június 29-én mondta ki a törvényszék íté-letét. Musztafa, Hadzsi Achmet és Musztafa Dzse-zairli bérelt gyilkosokat, továbbá Fhári bej volt ka-marást szándékos gyilkosokart, Ali bej és Nedzsb bej tiszteket, Mihát, Nuri-Damad és Mahmud-Da-mad pasákat a gyilkosságban való részvételért vét-keseknek nyilvánította, s kilencz vádolt, köztük Mihát pasa, halálra ítéltetett; két palotahivatalnok, Said bej és Riza bej pedig a büntett elősegítéséért 10 évi kényszermunkára.

A Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságok július—decemberi folyamára.

Table with subscription rates for different regions like Budapest, Szeged, etc. Columns include title, duration, and price in forints (ft) and krajczars (kr).

KÉPVISELŐVÁLASZTÁSOK.

A képviselőválasztásokat július első napjára csaknem egészen elintézte az ország. E napon már csak tíz kerület volt hátra. A pártok aránya tehát már ismeretes, de nem egész bizonyosan, mert né-mely képviselő iránt egyszerre több párt is igényt tart, s a pártokkivülieket és nemzetiségieket majd ide, majd oda számítják. A kormány többsége felül van az ötvenen bármelyik szerint. A „Hon“ július első napján így számítja a képviselőket: 222 kor-mánypárti, 60 mérsékelt ellenzéki, 87 függetlenségi, 10 pártonkivüli és 14 nemzetiségi. Csekély eltérés-el igy osztályozza az „Ellenőr“ is, s e szerint a kormánypárttal szemben 171 főt tesznek az ellen-zéki árnyalatok. A „Pesti Napló“ számítása a mér-sékelt ellenzékre igen kedvező. E szerint kormány-párti 211, mérsékelt ellenzéki 86, függetlenségi 82, pártonkivüli 2, nemzetiségi 4, vagyis az ellenzéki árnyalatok összege 174. Az „Egyetértés“ szerint 215 kormánypárti, 52 mérsékelt ellenzéki, 88 füg-getlenségi, 16 pártonkivüli, 13 nemzetiségi, vagyis 169 különböző ellenzéki árnyalat. A választási küz-delmekben a mérsékelt ellenzék nem erősödött meg; a függetlenségi párt gyarapodott és a nemzetiségek is több kerülethez jutottak, mint a mennyei eddig birtak. A függetlenségi párt a debreczeni nap volt a legulyosabb. A múlt választásoknál mind a há-roz kerületet elfoglalta, de most csak egyet tudott megtartani belőle, az első kerületet, hol Simonyi Ernőt 77 szótöbbséggel választották meg Kőrösy Sándor ellenében, míg a második kerületben Kiss Lajos 36 szótöbbséggel győzött Hélfy ellen, a har-madikban pedig Tisza Kálmán 86 szótöbbséggel Mudrony Soma ellen. Kolozsvár, Pécs, Győr váro-sokban a függetlenségi párt jelöltjei nyertek töb-béséget a kormánypárttal szemközt; Arad, Miskolc és M.-Vásárhely egyik kerületében a mérsékelt ellen-zékek szemközt. Mindenik pártnak vannak eddig oly férfiai, kik kisebbségben maradtak, naha régibb tagjai a parlamentnek. A kormánypártból: Kautz Gyula, Prileszky Tádé, a Tordát régen képviselő Tisza László, Zailinsky Mihály stb. A mérsékelt el-lenzékbeli Chorin Ferencz, Lichtenstein József, Mol-nár Aladár, Gömöri Szonthag Pál; a függetlenségi pártból: Mudrony Soma, Orbán Baláz, Thaly Kál-

beküldeni, s minden reklamációt és egyéb a széküldésre vonatkozó közleményeket a kiadó-hivatalhoz küldeni.

A Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságok kiadó-hivatala (Budapest, egyetem-utca 4. sz. a.)

A Franklin-társulat hirlap-kiadóhivatalában (Budapest, egyetem-utca 4. sz.) megrendelhető:

„Képes Nélap és Politikai Híradó“ a legelőször ujság a magyar nép számára.

A Képes Nélap félszere 1 ft. A Képe Nélap a Világkrónikával együtt 2 ft.

HALÁLOZÁSOK.

WARGA LAJOSNÉ, szül. Rajka Teréz, meghalt Sárospatakon, június 23-án, 38 éves korában. Az elhunrt iróné nevét lapunk olvasói számos csinos köl-teménye után jól ismerik. Erdélyi nő volt, kolozsvári születésű, s ifjú korában már fölépített az iro-dalomban költeményeivel, később ifjúsági dolgozatai-val s nevelési és háztartási czikkeivel. A gyermek-irodalom terén egy nagyon elterjedt, de egyuttal már elavult ifjusági irat: a „Flóri könyve“ nek átdolgozásával szerzett munkásságának legtöbb elis-merést. Tíz év óta lakik Sárospatakon férjével, az egyháztörténeti irodalmi terén jó nevet szerzett Warg Lajos reft. theologiai tanárral, s a szépmű-veltségű nőt itt ragadta el pályájának delén a halál.

Elhunytak a közlelebbi napok alatt: Zágoni BODOLA, m. kir. pénzügyminiszeri szántiszt, egyike a legtegyékeresebb magyar alkosoknak, minők a hi-vatal szobákban a legritkábban fordulnak elő, 64 éves korában. Budapestben. — BANYAI ANTAL, nyug-galmazott m. k. számtiszt, a fővárosi bizottság tagja, 67 éves korában. — GR. SOMOGYI JÁNOS, Bécs-ben, honnan holttestét Lovász-Patonára szállították. — ANDERKÓ J., érsekújvári távirati állomásfő-nök. — PÁVEL JANOS, szlatinai g. kath. esperes, a nagyváradi g. k. püspök egyetlen testvére, 41 éves korában. — KANISZONYI JOZSEF, okleveles gyógyszer-rez és táviratist, 37 éves korában, Diósgyőrött. — BÁRÓ KOROMLAI SOHEY FÉLŐP, magyarországi nagy-birtokos és nevezetes bécsi pénzarizstokrata, kiról azt írják, hogy ő volt az első magyar izraelita, ki (1859. márczius 3-án) nemességet kapott; 1870-ben pedig mint a 2-od osztályú vaskoronarend birtokosa, báróvá lett.

T. előzetőinket fölkerjük, hogy sziveskedjenek az elő-füzetes megújításánál, vagy a „Világkrónika“ megrendelésénél czimzslagjukból egy példányt a posta-utalványra ragasztva

mán stb. A miniszterek közül éppen Tisza Kálmán bukott meg a biharmegyei ugrai kerületben Bolony Sándor ellen, de akkor már két mandátuma volt: Seps-Sz. Györgyőr és N.-Váránról, azóta pedig a debreczeni is megnyerte. Ország közlekedésügyi miniszter Csongrádon és a komárommegyei udvardi kerületben, Szende Szeged első kerületében és Lugoson, Trefort Sopronban és Zala-Egerszegen, báró Kemény a fővárosban és N.-Egyedben választották meg. A függetlenségi pártból Ugron Gábornak, Csanády-nak és Turgyoni Lajosnak, a mérsékelt ellenzéknek közülgr. Apponyi Albertnek jutott két-két kerület. Új választás öt kerületben lesz: H.-Mező-Vásárhelyen, az enyingi, nyir-bogdányi, margittai és nagylaki kerületekben. Az újabb (június 28-30) megválasztott képviselők a következők:

A kormányzópártból: Zombolyán Hieronymi Károly, Beszterczen Grafius Károly, Eperjesen Berzeviczy Albert, M.-Ludason gr. Bethlen Géza, Torozsók Székely Elek, Selmeczbányán Zsigmond Vilmos, Újvidéken Bende Imre apát, Szucsányon Rakovszky Géza, Felvinczen Gaal Jenő, Debreczenben Tisza Kálmán és Kiss Lajos, Török-Szentmiklóson gróf Szapary Gyula, Nagy-Egyedben K. Kemény Gábor, Abrudbányán Hegedűs Sándor, Naszódon Tanárky Gedeon, Sopronban Trefort Ágoston, Szabadka első kerületében Mannuzics László, Fogarason Boér Antal, Lovrinban Zsiros Lajos, Stabnyán id. Justh György, Kóhalmon Bacon József; Szent-Agotán Bauszern Guidó, Tápén Csejty Antal, Ókórmezőn Szilágyi István, a szentgyörgyi kerületben gr. Karácsonyi Guidó, Akosfalván Szentiványi Kálmán, Szász-Régenben Kemény Kálmán, Szász-Sebesen Tormay Béla, Alvinczen Zeyk Domokos, M.-Ujváron b. Kemény Géza, Déván Szathmáry György, Hát-szegen Mara Lőrincz, Dobrán László Lajos, Magyar-Igenben Lukács László, Bártfán Bornemisza Árpád, a péteri kerületben Szemennyi János, Nagy-Kikindán Joannovics István, Alsó-Arpsón Kapolesányi Mór, Vajda-Hunyadon Pogány Károly, Jákóháalmán Eles Hérnik, Beszterczen Hoffrád János, Erzsébetvárosban Dániel Márton, Kőrösbányán Súlyom-Fekete Ferencz, Munkácson Jászay Antal, Léván gr. Hunyady László, Aranyos-Maróthon gr. Migazsy Vilmos, a máteszalkai kerületben Péchy Jenő, Erzsébetvárosban Dániel Márton, Akosfalván Szentiványi Kálmán, a somkúti kerületben gr. Teleki Géza.

Mérsékelt ellenzék: Zborón Jelinek-Almássy István, Téten Matkovics János, Jászberényben és Csabán gr. Apponyi Albert, Kis-Szebenben Hodossy Imre, Hétháron Lesskó István, Pétervároson Ivády Béla, Kápolnán Szathmáry Király László, Nyirbátorban Mandel Pál, Tisza-Lőkön gr. Desseffy Aurél, a m.-vásárhelyi kerületben Kovács Albert, Verseczen Grecsák Károly, Szászvároson gr. Kuun István, Nyárad-Szeredán Bereczky Sándor, Giralton Desseffy Kálmán, Nagy-Bányán Láncai Gyula.

Nemzetiségiek: Udzon Polyt Mihály, Karásebesen Doda Traján, Medgyesen Grafius Károly, Segešvárt Wenrich Vilmos; Nagy-Diszódon Steinacker, Odón, K.-Szigeten Gull József, Ujgyházson Dörr Soma, Zomborban Maximovics Miklós.

A függetlenségi pártból: Debreczenben Simonyi Ernő, Győrött b. Mednyánszky Árpád, Tordán Ferencz Miklós, Gyomán Hoitsy Pál, Kézdi-Vásárhelytől Ugron Akos, Nagy-Szombaton Pantocsek Rezső gyógyszerész, Orosházán Győri Elek, Nagy-Kállón Kállay János, Halason Mocsary Lajos, Kis-Várdán dr. Farkas Balázs, Szabadka második kerületében Mukics Ernő, Gyöngyös-Pátán Kaszap Bertalan, Nagy-Fügeden Almássy Sándor, Poroszlón Pappszász György, a győrszigeti kerületben Krisztinkovics Ede, Szegvárt Madarász Jenő, Szolnokon Polonyi Géza, Mező-Turon Csavolszky Lajos, Keeskeménen Kada Elek és Szilády Lajos, Karczagon Csanády Sándor, Tiszahátton Füzeseszy Géza, Kun-Szent-Mártonban Komjáthy Béla, Nagy-Károlyban Schusterits Ignác, Fehérgyarmaton Iszák Dezső.

Párton kívüliek: Új-Aradon Fröhlich Gusztáv, Gyulán Gondós Benedek, Gernyeszegen gróf Teleki Samu, Gyula-Fejérvárt Lukács Béla.

SZERKESZTŐI MONDANIVALÓ. Tura. A figyelemztetés helyes s csak saját szándékunkat előzte meg. Az ismertetéséről már gondoskodtunk, s mihelyt elkészül, közölni is fogjuk. Mért sietek. Nincs benne valóság. Mért siet a láng tüzetől az éjt lepke? — Kérdi. Sőt épen bele siet, vesztére. Nyelvi tekintetben is nem egy kifogás alá esik, bár itt-ott gyakorlottabb kézzel mutat. Nem közölhető. Minden eljött (helyesebben: megjött) majd. El van nyújtva. Nagy előnyre válnék, ha felére vagy legfeljebb két harmadára volna összevonva. A refrains forma nagyon csúbit a terjedésére, a mi pedig megölje a költői alkotás kerékességét.

A nyár utolsó részén. On nagyon megköszönöm, ha közölnék. Meglehet, de a közönség nem köszönöm meg, miután Moore a szép versét már két sikerült magyar fordításban olvashatja, az őné pedig minden tekintetben gyarló. Vado sed incuitus... A jellege csakugyan találó; mert a költemény, bár tartalmilag nem rossz, külsőn nélküli, fűsületlen s hirtus, sparsis ut videare comis... Pl. hol létezik rimetlentül a strófik 5. 6. sora? Azonkívül is pongyola, rythmstalan. Ha vers, hát legyen vers.

Vágy (Schiller). A csinos, bár nem épen első rangú költemények fordítása is — némi tévútváltás leszámítva — elég csinos. Kevés sinitársalkalmilag közölhető. Boldog v. gyök. Jól versel, bár nem előretetés nélkül. Ez sem válik be; de hiszszük, hogy jövőre jobb választ adhatunk.

Választáskor. Csinoska, de nem több. Közlésre alig érdemes. Nyárdegen. Végig jól megy. De ilyen rimek «halanis» — «huhogásait» meg nem engedhetők. Javítsa ki! Kritikán alul. Az én dalom. — A koldus fia. — Juhász a fergegében. — Népdalok. — Kortensóták (Karczag, Bonyháid, Keeskemét, Déva, stb.).

HETI NAPTÁR. Júli hó. Table with columns for Day, Catholic and Protestant, Greek-Orthodox, and Israelite.

SAKKJÁTÉK. 1126-dik számú feladvány Choeholous Gy.-tól. Chess board diagram with pieces and solution text: Világos indul s a harmadik lépésre mattot mond.

Az 1121. sz. feladvány megfejtése. Mayer F. H.-tól. Megfejtés. Világos. Sötét. 1. Vg6-f7... Kd5-e5. 2. Hc4-e5... Hf5-d6 (a). 3. He5-d3... Re5-c6. 4. Hb5 mattot ad.

Helyesen fejtették meg: Veszprémben Filöp József, Sárospatakon Gévez Károly, Debreczenben Zagya Imre, Kőszegvárt Csipkés Árpád, Nagy-Dobronyban Németh Péter, Budapesten K. J. és F. H. Karczagon Bányai Lajos. A pesti sakk-kör.

Tartalom. Szöveg: Litré Miksa. — Beléptem a templom ajtaján. (Költemény). Dalmady Győzőtől. — A császár fogadott leánya. Elbeszélés a római időkbel. Irta Forrai József. — Egy angol kortes vallomásaiból. — Nyoma vesszt! Angol regény. — Egyveleg. — Magyar furdók: Koritnyica. — A választások a fővárosban. — A magyar színeszt viszonyai ezeltől felszázaddal. (1832) Horváth György agg színeszt elbeszélés után közli: Eger-váry P. Ö. — Irodalom és művészet — Közintezetek és egyletek. — Mi újság? — Halálolások. — Szerkesztői mondanivaló. — Sakkjáték. — Heti naptár. Képek: Litré Miksa. — Képriselőadások Budapestén Gyulay László tollrajza, S kép: III. ker. 6-budai választó polgárok. I. ker. várszínház. II. ker. víziáros, medve-utca. IX. ker. Ferencváros (Közlekek). VII. ker. Terézváros. Lövöldé. VI. ker. Terézváros, polg. iskola. VIII. ker. Józsváros; nemzeti lovarda. Választási mozgalom az utcasarkon. — Nyoma vesszt! — Koritnyica.

KOTZÓ. Budapest, üllői ut 18. sz. Ajánlja a május hó 2-án Adán tartott ekeversenyen az első díjjal: arany éremmel és a második díjjal: ezüst éremmel kitüntetett szabadalmazott kettős és hármas ekéit, járgánycséplőgépeit, tisztító szerkezettel vagy anélkül, rostákat, trieuróket stb. Árjegyzékek bérmentve.

Szeplőt, májfoltokat, pörseéseket, bőrártát, arczörösséget napfényt a bőr minden kivirágzásait dr. Tobias-féle Eau miraculeuse antipélieque a bőrön s a bőr alatt öszszegyűlt festékanyagok felszívása által gyökeresen megszünteti, s a legdurvább, legérsebb bőrt éjzen át puha, fehér és gyönyörű lésszen. 1 frt 50 kr.

Tanningene. Biztosított, ólommentes, ártalmatlan hajfestő szer (legújabb!) szürke, fehér és vörös hajra, s az álli és szemöldökre, melyek a leggyezserőbb módon csak egyszerű használat mellett is egész biztosan ugyanazon hibátlan, fényes szőke, barna vagy fekete természetesen színt vissza nyert, mielyt a mosogatás előtt bírtak, s mielyt sem szappannal mosás, sem gőzfürdő nem gyöngít meg. 2 frt 50 kr.

Ki szépen és olcsón akar függőnyt függöny-appréturájához. KRAINER F. 35 kr. egy közműves ablakért. A midőn t. megbízomnak eddigi pártfogó-sukért köszönetet mondának, kérem őket, hogy megbízásaikkal ezután is megtisztelni sziveskedjenek. Tisztelettel. Krainer Ferencz, akácza-féle küllő dob-utca sarkán 7. sz. 1881. augusztus 1-től kezdve ugyanazon utcában 19. sz. a Vidéki megbízások pontosan teljesítetnek. Bátorodom megígérni, hogy nem ázletek számára, hanem kizárólag csak megrendelőknök dolgozom. 36

Különös figyelemre méltó! A hirneves dr. FORTI-féle sebtapasz mely rendkívül győgyereje, elozlató, érlelő s fájdalomt csillapító hatása által leggyorsabb, legbiztos s egy-szeresind győgyes. keres győgyulást eszközöl különöment bajokban. Egy csomag ára 50 kr. nagyobb csomagé 1 frt, használati utasítással együtt postán küldve 20 krral több. Központi küldeményező raktár Pesten: TÖRÖK JÓZSEF győgyeszerés urnál király-utca 12. sz.

A wildungeni természetes ásványvizek a György-Viktör- s az Ilona-forrásból, azeltől savanyúkút és sókútnak nevezve, jelesnek bizonyultak vérszegénység, sápkör, méhszeny, nyálfolyások, mell-, gyomor- és bélhurutnál, legkülömbben pedig a húgyzervek betegségeinél (vese- hólyag-hurut, hólyaggyérés hólyag-arányér, fonyós- és köbajkónál stb.) és ajánlatnak minden orvosi tekintélytől. Már 1834-ben mondja T. A. berrmontanus T. a wildungeni ásványvizekéről: E nyhítik a vese és hólyag fájdalmait, elvezetik a fonyvnt, s elhajtják a visszatartott vizeletet, segítenek a fájdalom vizelesnél, még ott is, hol az vérrel vagy genyennel jő! — Wichmann tanár Ueber die Wirkungen der mineralischen Wasser, (Hanover 1767) mondja: «Nem ismerek vizet, mely diuretikus (vizelethajtó) hatásában a wildungenihez hasonló lenne. Különbös hatással bír az elválasztó szervek betegségeiben; mint valódi különlegesség tekinthető azonban a köbajokban. — Dr. Osann E. tanár (Darstellung der bekannten Heilquellen, Berlin 1832) mondja: «A húgyzervek idült betegségeinél, a mirigyek bajainál eltérő arányérnél a vizelethajtó és nyálfeloldó wildungeni vizek jóval kitünő hímerevet vintak ki maguknak. H u f e l a n d (Journal für praktische Heilkunde 68. k. V. darabjában, Berlin 1832), miután ő maga is 12 héti súlyos hólyagbántalomban szenvedett s a wildungeni vizet a legjobb sikerrel használta, így kiált föl: «Dicsőség és hála a Mindenhatónak, ki nekünk a pompás ajándékot, a wildungeni győgyforrást adta! — Lebert tanár (Ziemssen's Handbuch der speziellen Pathologie und Therapie, 9. kötet. II. fele) így szól: «A legjelesebb ásványvizek közé idült hólyaghurut eiseiben a wildungeni vizek tartoznak. — «Mindazon ásványvizek közt azonban a wildungeni Ilona-kút vinta ki az első rangot.... «A wildungeni sós (Ilona) kút meglehetősen alkalmas továbbá a hólyaghurut minden fajtajára, melyek az ingerlékenység és petyhüdség közti fokozott állapotú csoportozatban a számos egyén különlegése szerint kitűnik. (Klinische Balneologie, Dietrich G. L. tanár, München, 1862). — Tudakozódásokat a wildungeni fürdő iránt, valamint lakásoknak megrendelését a fürdő-lak ház és a Eur opäische Hof-ban — mindkettő közel a fő forrásból — elfogad. a wildungeni ásványforrás-részvénytársaság felügyelősége a wildungeni fürdőben.

HIRDETÉSEK.

Legújabb amerikai találmány EDISON után. Magában világító gyufa-állványok. 1 frt 50 kr. 2 frt. Ez újkor leggyakorlatibb találmánya. E csinosan nikk-eszettel kiállított gyufaállványok, sötét éjjel világos fényök által ismeretesek. Családok házakra nélkülözhetlenek, mivel az éjjeli lámpák már nem szükségesek. Vidéki megbízásokkal pontosan utánvételek. Az amerikai ipar-főügynökség. Budapest, Harisch-Bazár 17. Körúdn. 63

A SCHWEICZI VILLÁT, a kárpátvidéki KORTYNICZA győgyhelyen (Liptómegeyében), ajánlja annak új tulajdonosa: GUTKAISS JÓZSEF szobakibérlésekre.

Os. k. kizáról. szab. újonnan javított RUGANYOS SÉRVKÖTŐK. A legújabb találmány a Bogand amerikai tudós után újonnan javított ruganyos sérvkötőtől (Liptómegeyében), ajánlja annak új tulajdonosa: GUTKAISS JÓZSEF szobakibérlésekre.

Cséplőgépek tökéletes tisztítással 825 frttól kezdve, vonhatók, egészen vasból, tökéletes kocsigyanánt, minden hozzá valóval. 47. A teljesen tisztított gabona a zsákba folyik. Újabb WEIL MORICZ géppára M/m. Frankfurtban. Első behozója a szőcses-cséplőgépek Ausztria-Magyarországra.

A FRANKLIN-TÁRSULAT magyar irodalmi intézet kiadásában (Budapest, egyetem-utca 4-ik szám) megjelent és minden könyváruznál kapható: KÉPEK AZ IPAROS VILÁGBÓL. OLVASÓKÖNYV. NÉPTANITÓK ÉS IPAROS TANULÓK SZÁMÁRA. Irta FRECKAY JÁNOS. 103 képpel. Ára füzve 1 frt.

Folyékony Glycerin-Crème több év óta hatályos szernek bizonyt szeptől, napusítás, foltbaj és kelések ellen. Ez egy igen sikerült egyesítése a legártatlanabb szerekek, melyek a bőrt nemcsak simábbá és finomabbá teszik, hanem annak fiatalos frissességét fűntartják. A folyékony glycerin-crème eltér az eddigi közönségesen használt glycerin-illatszerektől, melyek a glycerinen kívül semminemű hatályos részeket nem tartalmaznak. Egy üveg ára 1 frt 20 kr. Legfinomabb glycerin-szappan glycerin és illatos növényekből, kitűnően tisztít és élénkíti a bőrt, és egy finom piperezappan minden kívánt előnyivel bír. Ára 35 kr. Párisi hölgy-por (legfinomabb poudre de riz) a bőrnek a leggyezsebb fehér színt adja, és ártatlansága mellett mégis a bőrt simát és szárazon tartja. Hölgyeknek, úgy férfiaknál is borotválás után, nagy kedveltségnek örvend. Egy doboz ára 50 kr., tallal 1 frt. Kézmosó por a legártatlanabb arc- és kéz-bortisztító szer. Egy doboz ára 50 kr. Amerikai kausuk-lyukszeggyűrűk és essentia. Ára 60 krajczár. 13. Főraktár: TÖRÖK JÓZSEF győgyeszerésnél Budapestén, király-utca 12. sz.

A SZIVARKA PAPIR LE HOUBLON. FRANZLIA GYÁRTMÁNY. ÓVÁS UTÁNZÁSOK ELLEN! E szivarkapapir csak akkor valódi, ha minden lap le HOUBLON bélyegzőt magán hordja és minden kárton az alatt látható vízjeggyel és aláírással van ellátva. Cawley & Henry. FORTI LÁSZLÓ, Lak.: Budapest, I. k., Nándor-utca 3.

A SZIVARKA PAPIR LE HOUBLON. FRANZLIA GYÁRTMÁNY. ÓVÁS UTÁNZÁSOK ELLEN! E szivarkapapir csak akkor valódi, ha minden lap le HOUBLON bélyegzőt magán hordja és minden kárton az alatt látható vízjeggyel és aláírással van ellátva. Cawley & Henry. FORTI LÁSZLÓ, Lak.: Budapest, I. k., Nándor-utca 3.

